

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 1

SR Vaisiuo
Централни
Speci
Saugo
Skun
Biblioteka
834

SVEIKINAME NAUJŲ METŲ

*savo gerbiamus bendradarbius, rėmėjus
ir visus mūsų skaitytojus: karius, sava-
norius, šaulius, būsimuosius karius moks-
leivius, skautus ir kitus.*

Politinė apžvalga.

Neramumai Ispanijoje.

Spaudos žiniomis, Pyrinėjų kalnuose sukilo įgula ir su civilinių gyventojų pagalba uždare karininkus tvirtovėj. Vienomis žiniomis, sukilimui vadovauja ispanų lakūnas Franco, kuris neseniai pabėgo iš kalėjimo. Kitomis žiniomis, vadovauja, buv. karininkas Galen, kurs 1926 metais buvo išmestas iš kariuomenės už tai, kad mėgino susprogdinti traukinį, kuriuo važiuo karalius Alfonsas iš Barcelonos į Madridą.

Iš Seregasos į Jocą išvažiavo 4 traukiniai ištikimos kariuomenės. Be to, Seragosos ir Madrido aerodromams įsakyta būti pasirengusiems. Iš kitų šaltinių buvo pranešta, kad brigados generolas Dolla kuo skubiausiai vyksta į Jacą iš Huescos. Vieną ištikimą kariuomenę sukilėliai esą jau sumušę. Madride vyriausybės sluoksniuose reiškama didelio susirūpinimo sukilimu. Sušauktas nepaprastas kabineto posėdis. Įvesta visiška telegrafo cenzūra. Su Ispanija iš užsienių galima susisiekti tik telefonu. Tuo tarpu Madride gyvenimas eina normaliu tempu. Tačiau yra gandų, kad pirmadienį bus paskelbas visuotinis streikas. Iš Paryžiaus pranešama, kad ispanų vidaus reikalų ministeris įsakė ispanų laikraščiams nieko nerašyti apie sukilimą.

Prancūzų spaudos atstovai praneša, kad šiomis dienomis ties Madridu skraidė karo lėktuvai ir mėtė proklamacijas, kuriose ragino kareivius ir šiaip gyventojus paremti sukilėlius. Iš viso skraidė 24 lėktuvai. Vieni jų buvo atsukridę iš Burgos, kiti iš Guadalajaros, tačiau daugelis buvo iš Madrido karo aerodromo Cuatro Vientes. Proklamacijose buvo grasinama, kad iš lėktuvų bus bombarduojamos kareivinės, jei kareiviai neprisidės prie sukilėlių. Tačiau prie kareivinių bombardavimo nepriėjo, nes artilerija apšaudė aerodromą. Po pusvalandžio apšaudymo ištikima kariuomenė, generolo Orgazo vadovaujama, puolė aerodromą ir jį užėmė. Dalis sukilusių lakūnų buvo suimta, tačiau mažas būrelis pabėgo. Juos vijosi vyriausybei ištikimi išlikę lakūnai, bet neprivijo. Per mūsų su lakūnais esą keliolika kareivių ir civilių žmonių užmušta.

Lietuvos draugiškumo sutartis su Afganistanu.

Pereitą savaitę užsienių reikalų ministeris dr. Zaunius pasirašė draugingumo sutartį su Afganistanu. Afganistano karališkosios vyriausybės vardu sutartį pasirašė nepaprastas ir įgaliotas Afganistano ambasadorius Maskvoj Sirdar Mohamed Azit Khan, kuris šiuo reikalu buvo atvažiavęs į Kauną.

Šia sutartimi Lietuva užmezgė draugiškus santykius su tolimu kraštu, kur, žinoma, gali atsidurti ir lietuvių išeiviai. Be to, su Afganistanu yra galimi kai kurie prekybos santykiai.

Lenkija slaptai išveža karo medžiagą neišskiemams tikslams.

Vokiečių spauda duoda smulkių žinių apie karo medžiagos iš Lenkijos išvežimą. Laikraščio žiniomis, prieš kurį laiką į vieną laivą buvo sukrauti 5 vagonai karo medžiagos. Šis laivas su karo medžiaga turėjo išplaukti per vandenyną.

Kadangi karo medžiaga iš Lenkijos gali būti išvežta tik su lenkų karo ministerijos leidimu, tai, laikraščio manymu, karo medžiagos siuntėjas galės būti tik lenkų valdžios organas. Kam buvo skirta karo medžiaga, nepaaiškėjo. Dancigo uosto lenkams priskirtoji daly per karo medžiagos krovimą į laivą buvo sustabdytas visas prekių judėjimas. Be to, lenkų vyriausybės pageidavimu, ta uosto dalis bus dar kurį laiką atkirsta nuo susisiekiimo, kadangi esąs numatomas tolesnis didelis sprogstamosios medžiagos siuntinys. Laikraštis pažymi toliau, kad jau anksčiau kelis kartus lenkai buvo siuntę medžiagos iš Gdynės uosto, ir pastebi, kad Tautų Sąjunga turės ištirti šį pasikartojantį lenkų karo medžiagos siuntinėjimą.

Latvių spaudos balsas apie latvių neutralumą

Draugingas Lietuvai laikraštis — „Pedeja Bridi“ rašo, kad labai sveikintinas yra Lietuvos — Latvijos ūkiškas bendradarbiavimas ir sutarčių sudarymas. Jau kelis kartus buvo pareikšta viltis, kad po ūkiškų ryšių seks politiniai. Ministerio pirmininko ir užsienio reikalų ministro Celminšo viešėjimas Kaune — sako laikraštis — bendrai paliko labai gerą įspūdį. Tačiau ponas pirmininkas nesuprantamai yra pareiškęs Kaune Latvijos politinį rezervuotumą. Paklaustas dėl galimu Latvijos Lietuvos bendrų politinių linijų, Celminš atsakęs Lietuvos spaudos atstovams, kad esą įvairūs klausimai, dėl kurių Latvijos interesai diktuoja jai atskirą padėtį. Matyt, tuo turėta galvoj Vilniaus klausimas, kuriuo Latvijos užsienio politika jau turi per tradiciją deklaruoti savo neutralitetą. „Pedeja Bridi“ atrodo, kad labai nenuosekli yra Latvijos principinio užsienio politikos neutraliteto pozicija. Latvija turėtų oficiališkai pareikšti, kad Vilniaus ir Klaipėdos klausimais Latvija pritaria pozicijai, kokią yra užėmusi Lietuva, nes dėl to Latvija nieku nerizikuojanti. Mat, Latvijai tokiu atveju nereikės skelbti Lenkijai karą, bet tik padaryti politinį spaudimą. Lenkija niekuomet nediršianti pulti latvius. Štai kodėl, anot „Pedeja Bridi“, Latvijai nekuomet nebus naudinga nupirkti lenkų draugingumą pasitraukimu nuo Lietuvos. Be to, prekybos santykiai su Lenkija Latvijai jau dabar yra tiek nenaudingi, kad tokia kaina nupirkti lenkų draugingumą neapsimoka.

Taip pat ir Klaipėdos klausimu Latvijai būtų naudinga paremti Lietuvą, nes tuo bus padarytas spaudimas į Vokietiją, sąryšy su šios atsisakymu mokėti Latvijai karo nuostolius ir sviesto įvežimo muitų paaukštinimu.

Skrendąs bombų svaidytojas.

Priešo apšaudymas iš didžiųjų armotų ir didelio atstumo daug kaštuoja ir nėra taiklus. Praktiški amerikiečiai, sviediniui į taikinį nugabenti, panaudojo lėktuvą. Yra didžiulių lėktuvų, kurie gabena bombas, sveriančias 1200 kg., t. y. lygiai tokias, kaip 400 mm. kalibro armos sviedinys. Šis orlaivis gali sprogstamąją medžiagą nuvežti į priešų pusę per 1350 klm., ten ją numesti ir grįžti. Šiuo atveju pataikymas yra daug tikslesnis, negu iš armos ir daug pigiau kaštuoja. Kovai su persekiotojais lėktuvus apginkluotas kulkosvaidžiais.

Kaina visiems: mėn. 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Aka. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

ALP 434

2715

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIII metai

Kaunas, 1931 m. sausio 1 d.

Nr. 1 (605)

Naujiems Metams!

*Naujieji Metai šypsos pro langą,
Naujieji Metai saulėti teka.
Į tolį neša svyranti banga,
Svajonių graškčią pasaką seka.*

*Sukumpę slenka Metai Senieji,
Liūdnai sukrypę leidžias į kapą.
Jų vieton sėdas Metai Naujieji
Ir amžių knygos užverčia lapą.*

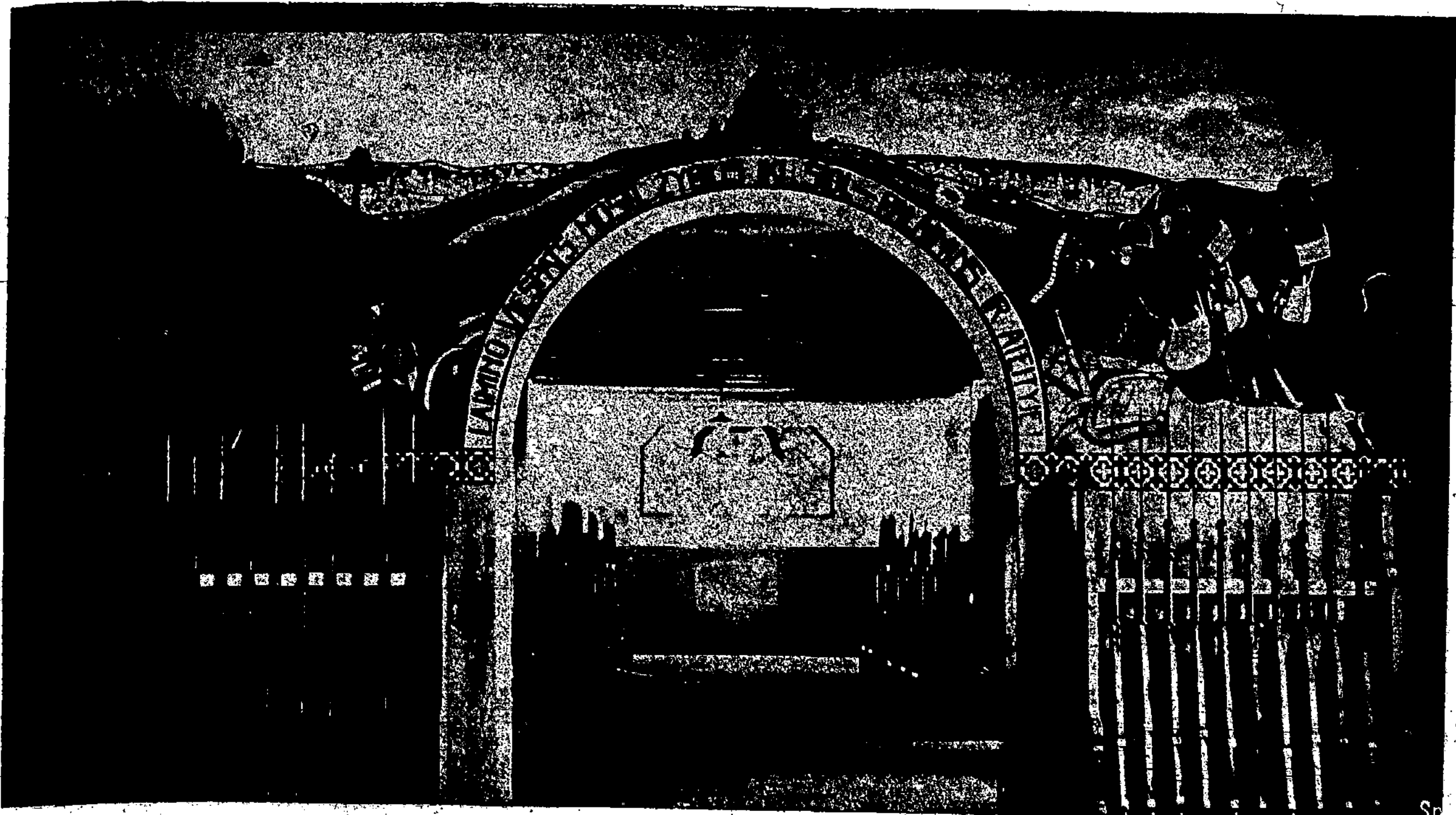
*Ko siela ilgis, siela ko prašo,
Jauna ko amžiais rimti negali, —
Naujųjų Metų knygon įrašo
Ir meldžia skinti menką nors dalį.*

*Seniesiems ačiū, ką jie mums davė,
Ilgam paliko laikui atminti...
Į naujus viltys mūsų jau sruva,
Naujųjų prašom kelią mums skinti.*

*Į tolą kelią vykti svajojam,
Į žygį laimės drįstam išjoti;
Jei barą ėmėm — laukti nestojam,
Žirgai nerimsta ugnim balnoti.*

*Ką jau pradėjom — šiemet užbaigsim,
Iškelsim didžią pergalės puotą!
Galingą dainą žygio užtrauksim —
Neveltui kario vardas mums duotas!...*

J. s. p. Ant. Bernotas.

Karo policijos mokyklos paveikslas, tapytas sienoje. Jame p. Kazokevičius atvaizdavo...

LIETUVOS TSR
VALSTYBINĖ
BIRLIOTIENA

Vilnius
P. 224-534

Naujų Metų mintimis.

Kas sena — bloga, kas nauja — gera ir įdomu. Beveik kiekvienas žmogus tomis mintimis palydi senuosius metus ir svajingai, didžiomis viltimis sutinka naujuosius.

Tokiam žmogui atrodo, kad ne jis yra savo laimės kūrėjas, bet kažkas pašalinis — gal tokie geri „dėdės“, gal pats gyvenimas su visokiomis avantiūromis ir netikėtumais.

Tai pasyvių ir neveiklių natūrų pažymys. Vadinasi, tokių žmonių, kurie patys atsisako savo gyvenimą valdyti bei jį pagal savo norą nukreipti, bet laukia kažkokių stebuklų ir svetimų valios.

Jei tokių žmonių — pasyvių rastusi daug tautoje, tuomet nelaimė tai tautai ir valstybei, nes joje negali būti nei pažangos nei aktyviosios kūrybos.

Dažnai klysta tie, kurie laukia ir mano, kad laimę tesudaro išviršiniai veiksniai. „Ieškok tu pats savyje laimės“, — sako poetas Tiutčevas: jos kažkur kitur nėra. Čia ji ūkanota, lyg dargana, čia ji skaisti ir šviesi, lyg tyras saulės spindulys. Ji — svajonė, ji skrieja ir gyvena tik protingoje būtybėj. Ji, lyg žvaigždėlė, spindi ir dega tavo širdies gilumoj“.

Tikroji laimė ir, galima sakyti, pastovioji daugiausia pareina nuo paties žmogaus, nuo jo charakterio išvidinių savumų. Šviesus protas, tauri jausmai ir vyriška, nepalaužiama valia bei drąsa.

Reikšmingos sukaktuvės.

Gruodžio 17 dieną Karininkų Ramovėj buvo iškilmingas tos dienos minėjimas. Gausiai susirinkus karininkų šeimai, atvyko Respublikos Prezidentas, lydimas ministerio pirmininko, krašto apsaugos ministerio, vidaus reikalų ministerio, vyriausiojo štabo viršininko ir kitų aukštesniųjų kariuomenės viršininkų.

Respublikos Prezidentas pasakė kalbą, kurioje plačiai nušvietė nuveiktus valstybės darbus per tuos ketverius metus. Savo kalboje taip pat palietė aktualesius vidaus ir užsienių politikos klausimus.

Baigdamas p. Prezidentas kreipėsi į karius, dar kartą primindamas tos istoriškos dienos svarbumą ir reikšmę mūsų Nepriklausomos Lietuvos gyvenime ir istorijoje.

Jis pabrėžė, kad karių šeimoj būtų susiklausimas, kad karių šeima būtų ta uola, į kurią susidariusios bangos atšoktų. Jei mes esame įsitikinę, kad tas gruodžio 17. dienos žygis yra pateisintas ir tai parodėme savo darbais, tad dabar turime eiti susiklause, nes tik tuomet visos kalbos ir kliūtys mums nebus žalingos.

Po Respublikos Prezidento kalbos vyriausiojo štabo viršininkas gen. št. gen. lt. Kubiliūnas kariuomenės vardu padėkojo p. Prezidentui už apsilankymą ir palinkėjo sveikatos ir pasisekimo valstybės ir ginkluotų krašto jėgų stiprinimo darbe. Čia suskambėjo nuoširdus ir griausmingas „valio“.

Paskum Karininkų Ramovės seniūnų tarybos pirmininkas pulk. Skučas pakvietė p. Prezidentą dalyvauti kuklioje šeimyniškoj arbatėlėj. Čia p. Respublikos Prezidentas, aukštieji svečiai ir visi dalyviai karininkai jaukiai draugiškai praleido keletą valandėlių.

Nori laimės — veržkis į gyvenimą, imk jį ir sąmoningai naudokis, bet tik nesidairyk iškrikęs ir nėtabalokis užpakaly jo. „Laimė! — sako O. Dymovas: — jei jūs tikite gyvenimą, jo skaistų spinduliavimą, jo lygų tolydinį plaukimą, — tad laimė čia pat: už trijų, o gal daugiausia už dešimties kilometrų nuo jūsų. Reikia tik drąsiai, be baimės, prie jos prieiti!“

Labai gražiai tą pat mintį nusako viena mūsų pasaka. Gyvenęs toks suvargęs ir nelaimingas žmogutis. Jis matęs, kad daugelis gerai ir laimingai gyvena. Vadinasi, nusprendęs, kad laimė esanti pasauly. Tad išėjęs jos ieškoti. Ilgai ėjęs, ilgai ieškojęs, pagaliau patekęs į mišką. Laimė tikrai buvusi miške — tupėjusi šakoj ir juokusis iš to žmogelio, o jis nemokėjo nei jos pastebėti nei jos sugaut.

Laimės, jūrų krantai — sako Fosteris — nukloti žuvusių didžiųjų palinkimų žmonių kaulais, kuriems trūko drąsos, pasitikėjimo ir tvirtybės. Šimtai žmonių nužengė į kapus nepagarsėję tikrai todėl, kad neturėjo tvirtos valios. Jeigu būtų pradėję veikti, būtų privertę pasaulį stebėtis jų žygiais ir pasisekimu.

Tūkstančius tokių pavyzdžių mums duoda istorija, kur žmonės, turėdami progos, rado savo laimę ir padarė tokius darbus, kurie silpnesniems atrodo neįveikiami. Sumanumas, kilnus darbas nugali visas kliūtis bei sunkenybes. Nelauk netikėto atsitikimo. Imk paprastą atsitikimą ir padaryk jį netikėtą!

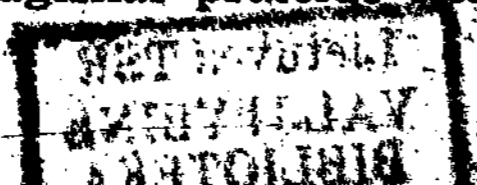
Daugelis pasaulio nelaimių ir ydų gali būti tik dėl svyravimo, arba, kitaip sakant, dėl vyriškumo stokos. Kartais atsitinka, kad žmonės, gerai suprasdami, kas yra gera ir teisinga, neturi drąsos teisingai elgtis. Silpno būdo žmogus, neišmokytas disciplinos, tampa visokios pagundos vergu. Ir jei tokio žmogaus pažįstami ir bičiuliai yra netikę žmonės, tai ir jų netikę pavyzdžiai juo daugiau į ydas jį patraukia.

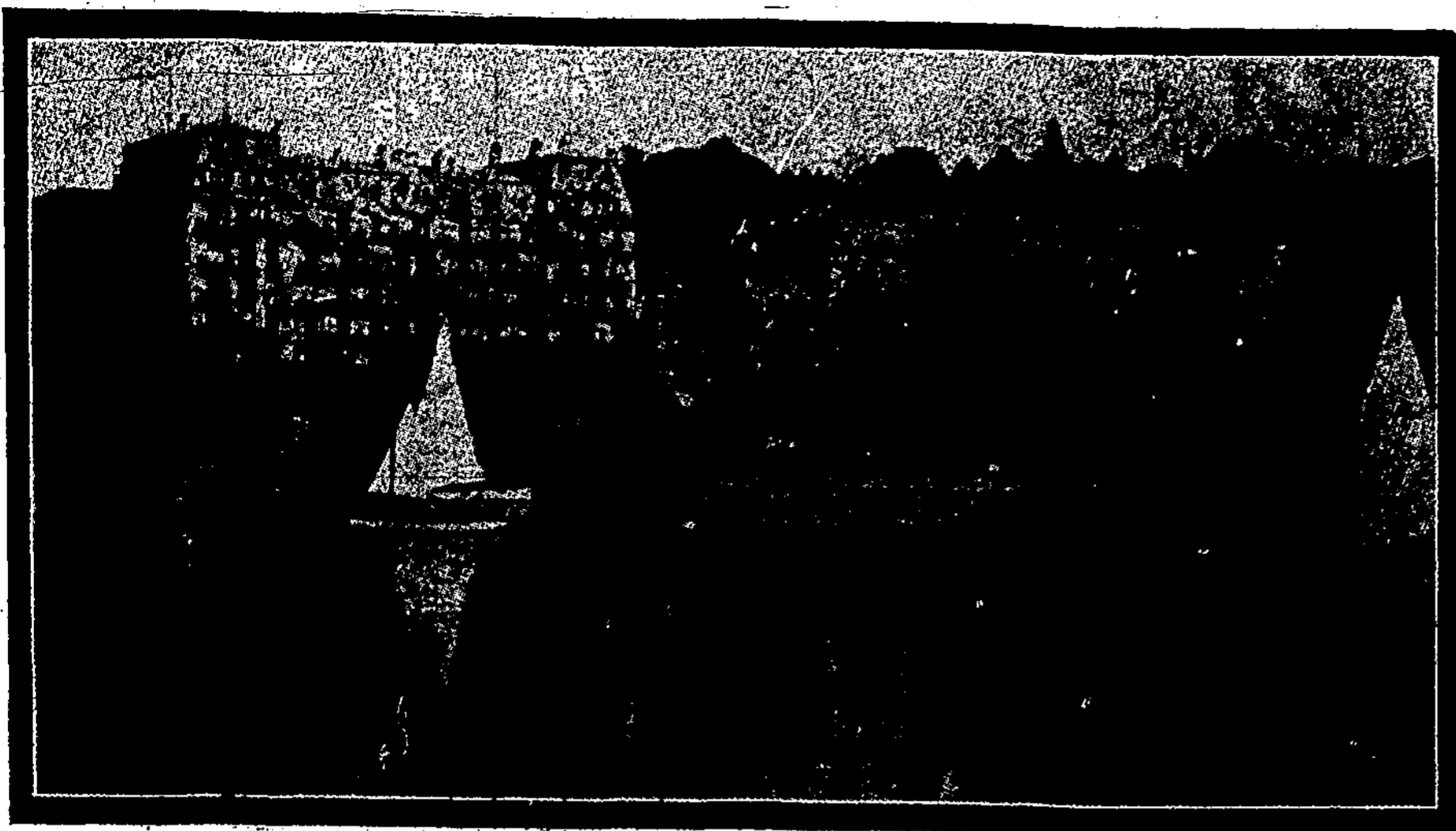
Neginčijama yra tiesa, kad charakteris gali būti tvirtas ir galingas tik tada, kai to charakterio žmogus pats save energingai tvarko ir doroja. Valia, svarbiausia charakterio jėga, turi būti auklėjama įpratimais ryžtis. Ryžtumas įgalina žmogų pasilikti tvirtą, nesvyruojamą, o nuolaidumas, kad ir menkiausias, labai dažnai esti tik pirmas žingsnis slidžiame pražūties kelyje.

„Kreiptis į kitus pagalbos“, — sako Sam. Smailsas: — „ryžtantis šį tą daryti, yra visiškai tuščias dalykas. Žmogus turi įprasti pasitikėti savo paties pajėgomis ir sunkiose būklėse privalo jis pasitikėti tik savo vyriškumu“.

Plutarchas pasakoja apie vieną makedonų karalių, kuris pačioj kautynių smarkumoj apleidęs kovos lauką ir nukeliavęs į netoliną miestą, sakydamasis einas Herkului aukų aukoti. Tuo tarpu, kada tas karalius maldavo dievų pagalbos, jo priešininkas, Povilas Emilis, su kalaviju stengėsis jį nugalėti, ir tikrai nugalėjęs. Tą pat mes matome ir kasdieniniame gyvenime.

Daug yra gerų ir gražių ketinimų, kurie ketinimais ir pasilieka, neįvykę gyvenime. Daug yra kilnių užsimojimų, kurie niekuomet nėra įvykdomi. Daug yra planų ir sumanymų, kurių niekas niekuomet ne-

Lucernas (Šveicarijoj).

Kristus gimė.

mėgina įgyvendinti. Ir vis tai dėl to, kad trūksta vyriško pasiryžimo, trūksta charakterio, o be charakterio nėra nei laimės, nors kažin kiek jos linkėtų ir siūlytų visi pažįstami ir prieteliai Naujų metų dieną.

„Nuolat ketinti naujai pradėti gyventi ir niekad nerasti laiko tai pradžiai, — žodžiai to pat Smailso: — reiškia daryti tai, ką yra daręs žmogus, kuris, diena po dienos atsisakydamas valgyti ir kvėpuoti, mirė badu, visiškai sugriovęs savo sveikatą“.

Tvirtas charakteris bei pasiryžimas gimdo žmoguje pasitikėjimą savimi. O šis veiksnys taip pat yra svarbus laimės laidas. Daugelis žmonių kažkodėl mano, kad ne jiems skiriami pasaulio turtai, o tik ypatingai likimo parinktiems. Tuo būdu išauga jie įsitikinę, kad priklauso mažaverčių žmonių rūšiai. Ir tikrai tai rūšiai priklauso, kol patys nepareiškia noro pakilti aukščiau.

Štai vienas atsitikimas. Kartą kareivis atnešė Napoleonui pranešimą taip greitai, kad jo arklys krito. Napoleonas parašė atsakymą ir paliepė pasiuntiniui sėsti į jo puikų ir brangiai pabalnotą žirgą.

Kareivis tarė:

— Ne, generole, šitas arklys per puikus prastam kareiviui.

Beį Napoleonas atsakė jam:

— Nieko nėra per gera nei puiku prancūzų kareiviui.

Pasauly daug yra tokių žmonių, kurie panašiai mano, kaip tas kareivis, kad visai tai, kas yra gera, tik kitį gali daryti bei turėti. Tokie žmonės patys nenusimano, kad jie, žemai save vertindami, tik vagia patys iš savęs ir savo jėgas ir savo laimę. Jie nenusimano, kad tik mes patys sprendžiam savo likimą ir kad galim būti tuo, kuo būti norim.

M. Koreli sako:

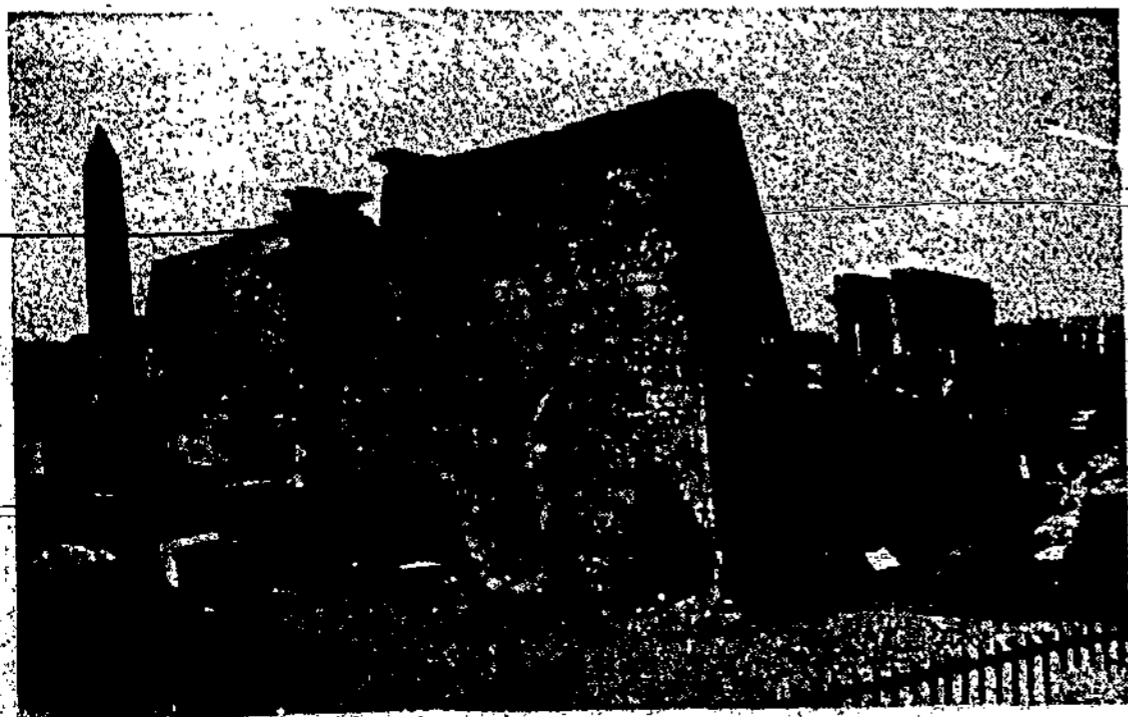
„Jei tu nenori nieku daugiau būti kaip tik grumstas, tad ir pasiliksi tik grumstas, o narsiųjų kojos mindžios tave.“

Jei nori bet ką nuveikti, tad visas savo mintis aiškiai ir nepajudinamai nukreipk ir įdėk į tai tiek jėgos ir pasiryžimo, kad jokia žemės galybė negalėtų atstumti tavęs nuo užsibrėžto tikslo, kol jį pasieksi.

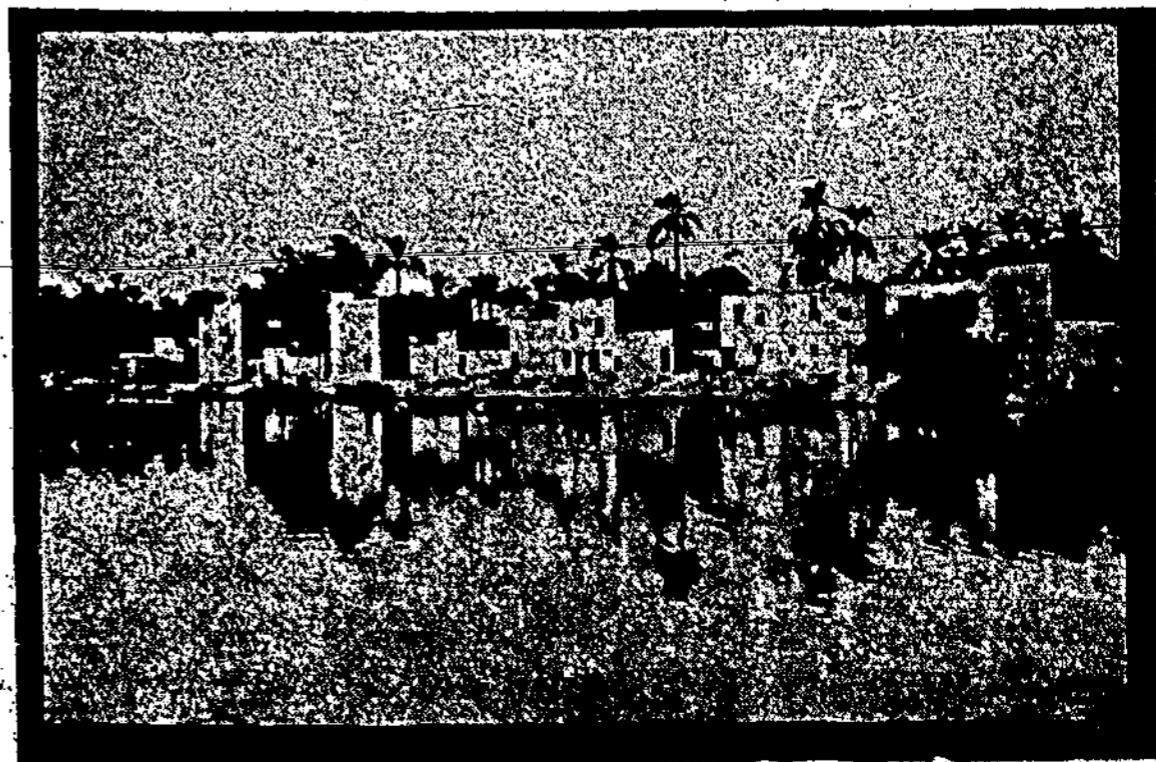
Pasitikėjimas savimi yra, taip sakant, vyriausias dvasinių žmogaus jėgų vadas. Net lenktynių arklys, arba ir pats jojikas, jei nepasitiki, niekad nelaimės premijos, nors geriausi būtų.

Šitokios mintys, šitoks nusistatymas tegu lydės kiekvieną, pradedant Naujus metus ir tegu įkvėps, kad kiekvieno žmogaus krūtinėje jo likimo ir laimės žvaigždė.

M.

Iš senovės Egipto liekanų.

Kairas (Egipte).

Dvyliktosios 4 p. pulko sukaktuvės.

1930 m. gruodžio 29 d. 4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas minėjo dvylikos metų pulko kūrimosi ir darbo sukaktuves. Prieš dvyliką metų, t. y. 1918 m. gruodžio mėn.

4 p. p. organizatorius ir pirmas jo vadas plk. Variakojis (dabar atsargoj).

29 d. Vilniuje Krašto Apsaugos Ministerijos įsakymu buvo pavesta karininkui Jonui Variakojui suorganizuoti Panevėžio srities apsaugą. Tuo laiku, be silpnokos milicijos toje srityje, jokios kitos ginkluotos pajėgos dar visai nebuvo. Iš rytų ėjo gandai apie besiveržiančius Lietuvos teritorijon bolševikus; visur Panevėžio srityje buvo daug bolse-

vikų agitatorių, kurie skelbė gyventojams besiantianų „rojų“. Karininkas Variakojis, kuriam be įsakymo ir instrukcijų daugiau bemaž nieko nebuvo duota, turėjo padėti daug pastangų, kad tą apsaugą suorganizuotų.

Į jo atsišaukimus greit atsiliepė nemažas savanorių skaičius, ir 1919 m. sausio 7 d. Panevėžy buvo padėtas tos apsaugos organizacijos kertinis akmuo — buvo suorganizuotas būrys ir pavadintas: „Panevėžio srities apsaugos būrys“. Bemaž nuo pirmųjų dienų būrys visą laiką dalyvavo kautynėse tai su bolševikais, tai su bermontininkais, tai vėliau su lenkais. Metų bėgy mažas būrys, susidedęs daugiausia iš savanorių, išaugo į pulką, ir nuo 1919 m. lipkričio 1 d. gauna 4 pėst. pulko vardą. Metinių sukaktuvių diena 4 pėst. pulkas pavadintas senovės Lietuvos Karaliaus Mindaugo vardu. Šis pulkas kautynėse buvo patikimiausi ir narsiausi dalis. Už pasižymėjimus apdovanotas Vyties Kryžiaus vėliava. Visuomenės tarpe pulkas turėjo visuomet gerą vardą ir buvo gerbiamas. Atvaduotų miestų gyventojai — Panevėžio ir Šiaulių yra įteikę pulkui gražias vėliavas, kurios dabar laikomos Karo Muzėjaus. Pulko švenčių dienomis Panevėžio miesto gyventojai bemaž visuomet

įteikia adresus ir dovanų. Persikėlus pulkui į Panevėžį 1926 m., pulko kariai su gyventojais visą laiką palaikė glaudžius ryšius. Dauguma karininkų ir karaminkų

Dabartinis 4 p. p. vadas plk. Giedrys.

šeimų narių aktyviai dalyvauja bendrai su visuomene kultūriniam darbe.

Dabartiniu laiku pulkui statomos kareivinės 3½ kl. nuo Panevėžio Pajuostės dvare. Nuo 1927 m. pradžios pulkui vadovauja pulkininkas Viktoras Giedrys. **Panevėžietis.**

Naujų Metų laiškas.

Namiškiai!

Rašau jums laišką sargybos būste. Už lango tyli žvaigždėmis turtinga naktis. Vėjas judina nuogas gluosnių šakas. Prie sandėlio ir gatvėje žiba didelės šviesos akys. Stulpai iškėlę laiko tas akis. Pats vidurnaktis, visur tylu, tik ten už Mickevičiaus slėnio subaubė traukinys. Gyvulio balsu perpiovė standžią tylą, ir dingo kažkur Neris pakrantės ažuoluose.

Mintys sotina galvą...

Tuoju baigiasi 1930 metai, ir aš, įtempęs klausą, laikiu, kada Karo Muziejaus laikrodžiai, kaip koks milžinas, suduos geležiniu kūju į laiko matą ir gyvenimo knygoje išspaus naujus 1931 metus. Ką jie neša, ko sulauksiu, mąstau stovėdamas prie naujų metų uždangos.

Jau praeitis jūs, 1930 metai. Nei viena sekunde, nei valandėlės tūkstantinė dalis nebesugrįš... Ak, gaila praeties, kad sugrįštų nors tos valandos, kurios kaip tuščias neprirašytas popierio gabalėlis nulėkė gyvenimo vėjo pučiamos. Aš, jas galėjau prirašyti, galėjau jas sau pasiimti, bet nepasiėmiau, nepasinau-

dojau. — Neklauskite kodėl, nes aš, kaip elgeta, einu tuščiais krepšiais apsikabinęs, pametęs viską, ką man tos prabėgusios valandos davė.

Aš čia mąstau apie savo jaunystę, apie tas valandas, kurios prabėgo tėviškės pastogėje. Jūs, namiškiai, žinote, kaip aš užaugau, ką aš ten gavau ir ką jūs davėt. Aš, tėvų verčiamas, penkis metus mokiausi. Koks tas mano mokslas, kas man rūpėjo. Trankiausiai iš kampo į kampa, be jokio tikslo, be naudos, vis manydamas, kad mano subrendusios jaunystės metu ateis kažkoks geradarys ir apdovanos malonėmis, kurios padarys mano gyvenimą šviesiu ir laimingu. Mano draugai ir aš dar nė suprasti nenorėjom, kad reikia kiekvieną valandėlę branginti.

O, širdis, jausmai kažko ieškojo, troško; gyvenimas toks tamsus ir paniuręs, laikas taip sunkiai slinko. Aš, jau turėdamas dvidešimt metų, kartą, tylaus vasaros vakaro metu, sėdėjau ant Šventosios kranto. Varpų skambėjimas, atsimušęs į pušynus ir Šventosios skardžius, priminė kažkokių dykumos aidų bangavimą. Klaikiu ir ilgesio pilnu indu girdė mano širdį tas vienodas skambėjimas. Pajutau kažkokį troškulį, nuobodumą, tuštumą mano gyvenimo kely. Aš jutau, kad geriu gyvenimo sultis, bet jos tik troškulį sukelia...

Projektas.

4-to p. L. K. Mindaugo p. maršas - himnas.

Kai mes gimėm, mūsų lopšį
Audros ir gaisrai liūliavo,
Priešo švinas oru švilpdams
Mums lopšinę padainavo.

Kur Nevėžio lyguma,
Ten šalelė mylima,
Savanorius užaugino
Ir palaimino kautynėms
Motinų malda.

Mes senove vainikuoti,
Nauja Mindaugo šeimyna,
Mylim savo Vilnių, Kauną,
Seinus, Klaipėdą ir Lydą.

Ir kai svetima valia
Laisvėn kelią mums pastos,
Mindaugą ir jo karius
Milžinų garbingais žygiais
Amžiai pakartos!

Ltn. Z. Drunga.

TAI BUVO...

Tai buvo dar visai nesenai.

Lietuvos žemės budo, jos lygumos plačios naujais
žiedais puošės.

Jauni ir stiprūs, kaip ažuolai girios,
linksmi, kaip vasaros rytas, kaip sriaunios upės
vanduo, pasiryžę,

Šimtų šimtai bernuželių juodbėrius žirgus balnojo...

O kas neturėjo eiklaus žirgelio,

Tas į didį žygi pėsčias rengės eiti, skubėjo...

Tai buvo nesenai...

Senieji tėvai žilaplaukiai — kaip baltieji beržai ša-
kas sviruonėles,

Kaip tamsiašakės, didingai liūdinčios eglės,
nuvargusias nuo darbo rankas ištiesę, —

laimino klūpanti sūnelį į šventąjį žygi išeinant.
Ir buvo, kad siuntė ne tik tie savo sūnus, kurie tu-
rėjo kelius,

bet ir tie, kurie vieną senatvės paramai augino...

Tai buvo visai nesenai,

Kad nusiminimo, kurs sielą slopina, veiduos nesi-
matė,

O vien tiktai džiaugsmas saulėtas ir pasiryžimas
galingas

visų artimais palydovais tad buvo...

Tai buvo tada, kai dygliais nuklotais keliais

Tėvynėn laisvę parkviesti vienybėje ėjo visi...

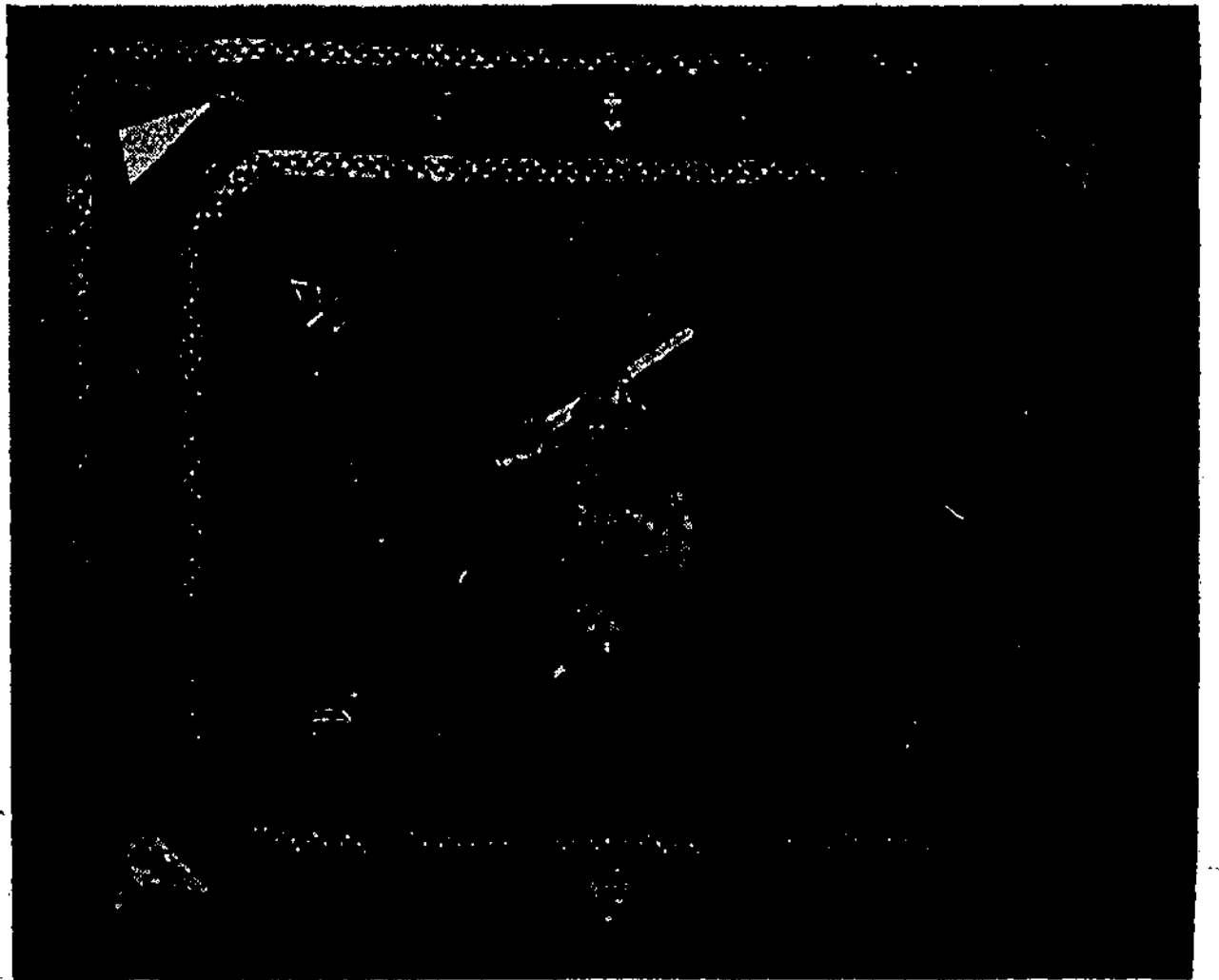
Tai buvo...

Tai buvo dar visai nesenai:

dundėjo keliai ir kekeliai maži nuo kovon jojančių
pulku,

nuo pėsčių kareivių žygin traukiančių.

Dundėjo keliai, o aidas skrido laukais,

4 pėst. L. K. Mindaugo pulko vėlavas.

Tam... tam... tam...

Suskambėjo Karo Muziejaus laikrodžiai, skaityda-
mas paskutines praeitį pradingstančių metų sekun-
des. Rodos, visas pasaulis girdi šitą „tam“ ir klau-
šosi, kvapą sulaukęs, kur nulėks prabėgusieji metai,
tiek visko nusinešdami?...

Paskutinis „tam“ sutirpo tarp šviesos, nulėkė ten
už švinių debesų, už radio bangų. Gaila praeities,
aš joje daug palikau, kas man šventai priklausė.

Kai aš peržengiau kareivinės slenkstį, supratau
jos tvarką, jos pasišventimą, jos pareigas, aš pajutau,
kad mano gyvenimas pasuko į kelią, kur viskas
taip nuosekliai sutvarkyta, visur naudingi darbai
lydi kiekvieną valandėlę; nušvito mano gyvenimas.
Aš pajutau malonumą, gyvenimo meilę, kurią duoda
darbas, lydintis meilės ir pasišventimo. Čia kiek-
viena valandėlė turi savo uždavinį, kiekvieną žings-
nį lydi reikalas ar pasišventimu pažymėta pareiga.
Gyvenimo valandos lekia, kaip bitės iš dobilų lauko,
ratuotos surinktu medumi.

Gyvenimas be aiškaus tikslo, be darbo, be pasi-
šventimo, tai nuobodi pasaka, kurią nutraukia gyve-
nimo audros ar mirtis, nepalikdama jokios žymės.

Kam aš tą Jums rašau, gal Jūs nesuprasite, bet
aš, tą suprasdamas, būdamas naujo mano gyvenimo —
tvarkingo ir tikslaus — vagoje, norėčiau, kad mano
gimtojoj pastogėj sužibėtų tikras darbo ir pasišven-
timo spindulys.

Kada aš sugrįšiu į namus, kur mano takai išmin-
ti, kur kiekvienas šipulėlis pažįstamas, aš norėčiau,
kad mano gyvenimo šalikelėje būtų aukuras ir var-
pas, kurio iškilmingas skambėjimas primintų bė-
gančias valandas, o aukuras kviestų nešti aukas, ku-
rių reikalauja meilė ir pasišventimas.

Tada teslenka metai po metų, aš prie to varpo
prie to aukuro būsiu jų valdovas.

Šią valandą manyje gimė noras pasidalyti su ju-
mis mintimis, pasidalyti bendruoju džiaugsmu.

Aš laimingas, galėdamas stovėti eilėse tų, kurie
kiekvieną vietą, kiekvieną žingsnį garbingai saugo
ir gina.

Per darbą, pasišventimą ir mūsų tankias eiles
drąsiai sveikinu Naujuosius Metus.

Linkiu visiems daug laimės!

Jūsų sūnus ir brolis Juozas.

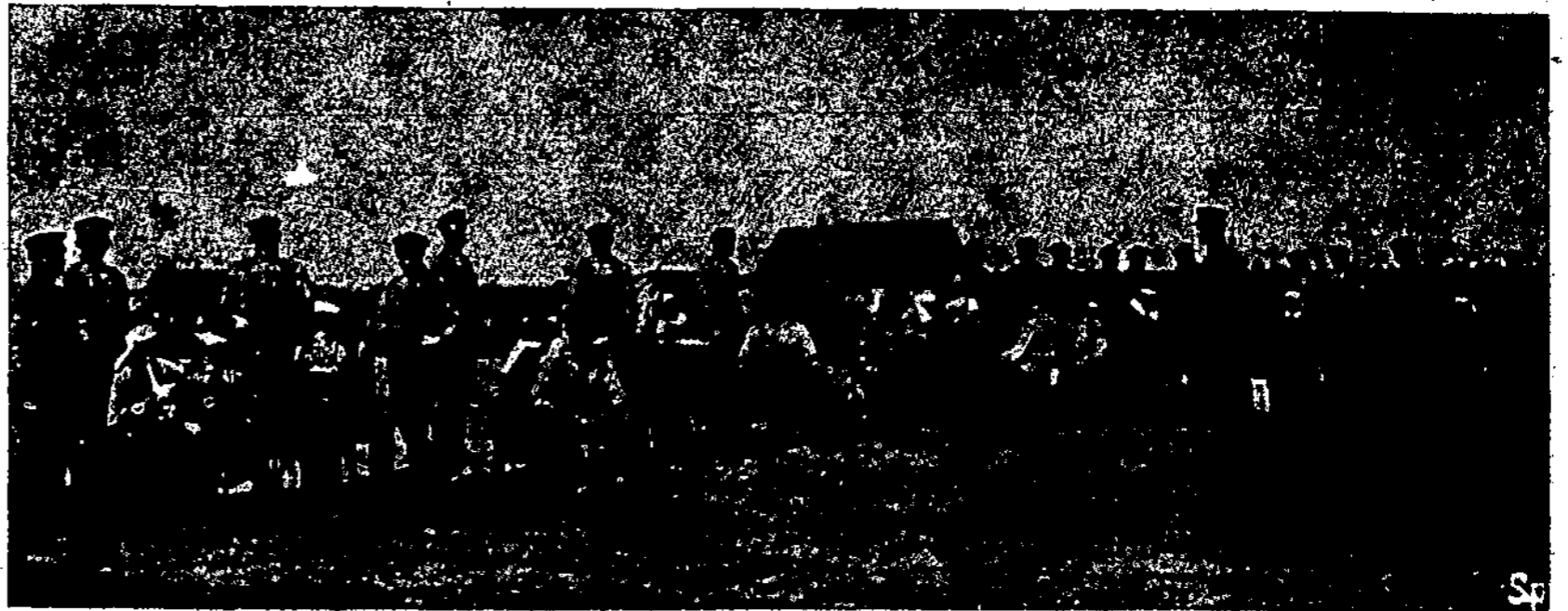
L. Do-nas.

Būsimojo karo priežastys ir vaizdas.

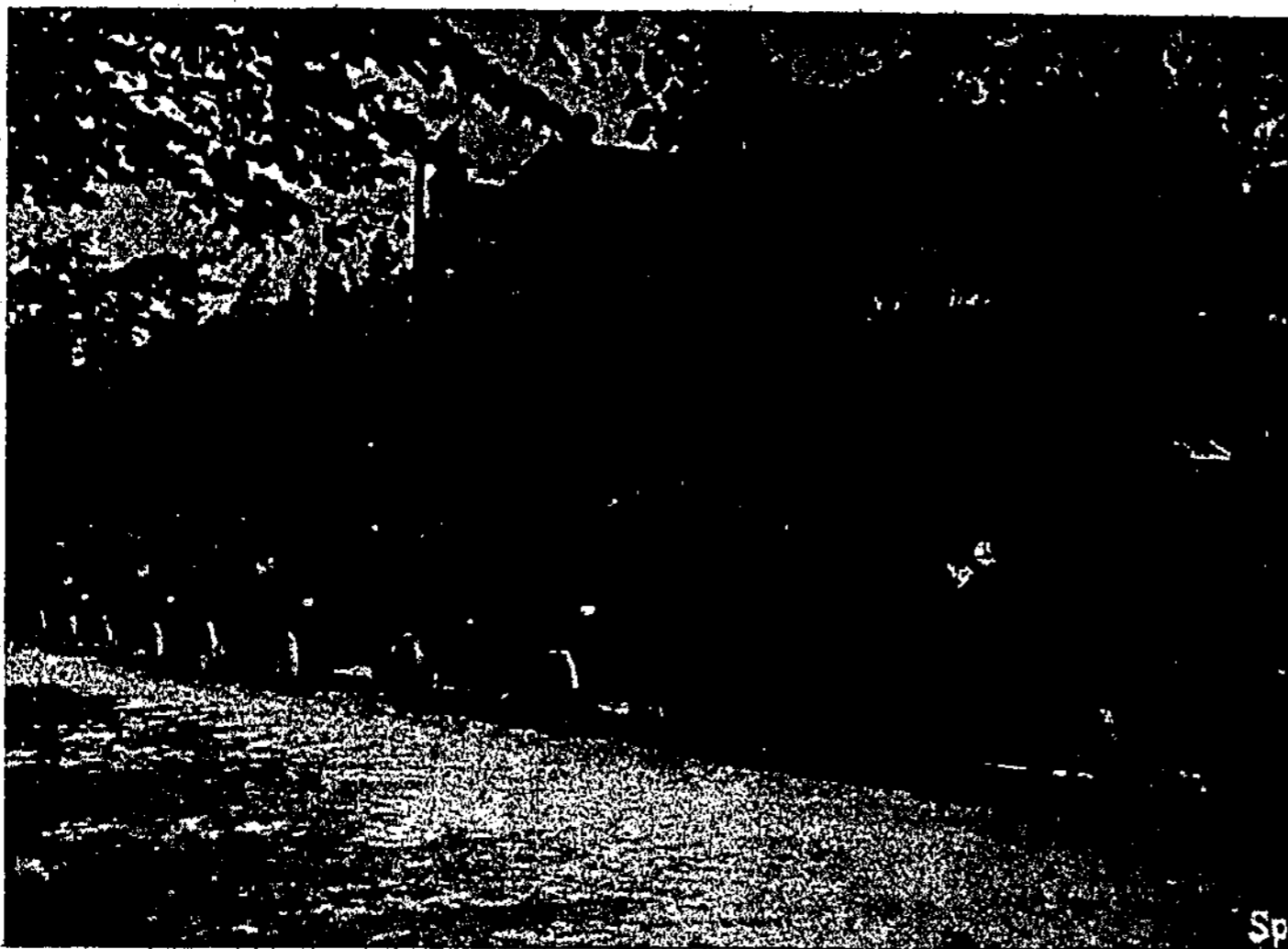
Vienas iš įžymiausių karo mokslo ir žmonijos būdo žinovų Trauk'as Simmond'as laikraštyje „Review of Reviews“ (apžvalgų apžvalga) štai kaip apibūdino būsimojo karo priežastis: „Nors taikos idėja, kaip ir karas, yra sena, tačiau karas, dar ir mūsų laikais, dažniausiai būna tik vienintelė priemonė išspręsti tarptautinius klausimus. Tie klausimai iškyla dėl atskirų valstybių, įvairių tautybių ir luomų priešingų siekimų ir pažiūrų. Galop, dėl politinio arba ekonominio išsigalėjimo, dėl tautiškos ambicijos arba dėl valstybinės garbės. Kada gi karas išnyks pasaulyje? Žmonija palauks dar porą tūkstančių, jeigu ne daugiau, metų. Todėl anksčiau ar vė-

liau mes susilauksime būsimojo karo. To karo artimiausia priežastimi gali būti Vokietija, kaip kraštas didįjį karą pralaimėjęs ir teritoriafiniai ir materialiniai labai

nuskriaustas. Be to, Vokietija daro visas pastangas, ypač dabar, Versalės sutartį peržiūrėti. Lygiai taip pat karo priežastimi gali būti ir Sovietų Rusija dėl savo ypatin-

4 p. p. kulkosvaidininkai mokomi su užrištomis akimis

Mūsų šarvuočiai Klaipėdoj

gų tarptautinių siekimų ir savo valstybinės valdymo sistemos. Bendras karo gaisras gali prasiidėti ir Balkanuose, dėl Italijos ambicijų ir siekimų padidinti savo teritoriją, taip pat dėl politinės įtakos ir moralinio autoriteto. Žodžiu, tas karas gali užsidegti kiekvieną dieną, visiškai netikėtai, ir net dėl nenumatytų priežasčių. O beveik tikrai jo galima laukti 1935 metais.”

Tautų Sąjungos ir daugybės nusiginklavimo konferencijų veikimas ir darbas rodo, kad niekuomet žmonija tiek daug nedarydavo pastangų dėl visuotinio nusiginklavimo ir taikos, kiek dabar, ir priešingai, įvairių valstybių gyvenimo praktika rodo, kad jos nie-

tamsiomis giriomis, skelbdamas grįžtantį laisvės

rytojū.

Kur didi pulkai jojo kareivių ar pėsti žygiavo, sku-

bėjo,

lydėjo linksma juos daina

ir akių žvilgsniai palaima...

Kelią jiems, tėvynės lankų žiedais, jaunosios sesės puošė, dabino.

Tai buvo tuomet,

kai neklausė, kiek mūs', tik kur priešas yra,

kurs šalį pavergti betyko?...

Kur lygumos plačios tėvynės, kur juodas Nevėžis

vingiuoja tyliai,

sustiko gausingą jė priešą ir mirštamą kovą pra-

dėjo...

Priešas suklupo — teisingi laimėjo...

Tai buvo, rodos, nesenai.

Įveiktas priešas, kaip naktelė auštant rytui,

kaip juodasis debesėlis,

susigėdęs rūstus traukės.

Bet tai buvo...

Tai buvo visai nesenai, kad plačios lankos Nevėžio,

lygūs laukai — lygumėlės, kaip aušružė raudonavo...

Daugel krito čia berneliu,

kaip rudens šalnos pakastų lapų,

kad krinta nuo medžio šakų...

Daugelis saulės, naktį įveikę, šioj lygumėlėj jau

neišvydo.

Žuvo didvyriais laisvę apgyne...

Kur kraujas tiško — gėlės sužydo,

lyg radastėlių skaisčiais žiedais.

Seni tėveliai, jaunos mergelės lanko nun lankas

nė tiktai rytais ir vakarais...

O kas ryteli, saulutei tekant, gėles dabina gaili rasa.

Pati saulutė kas mėlą rytą miglose kelias...

Miglose kelias, gailiai vis liūdi, kai sumažėjo

skaičius bernelių — jaunų kareivių,

kuriems į žygį, nė kiek nemažesni, štai greitai

keliuti jau reiks...

Stepas Dykūnas.

kados dar taip smarkiai nesigin-klavo, kaip paskutiniaisiais penkeriais metais.

Ir tikrai, didžiosios valstybės (be Anglijos) padidino savo karo išlaidas vieniems tik metams (nuo 1925 ligi 1930 m.) štai kaip:

Amerikos Jungtinės Valstybės nuo 2.550 milijonų litų ligi 3 000 mil. litų, Prancūzija nuo 1 700 mil. lit., ligi 2 900 mil. litų, Italija nuo 1.200 mil. litų ligi 2.600 mil. litų, Vokietija nuo 1.000 mil. litų ligi 1.200 mil. litų, Sovietų Rusija nuo 1.850 mil. litų ligi 3 700 mil. litų, Lenkija nuo 0.750 mil. litų ligi 0.900 mil. litų, Anglija (sumažino) nuo 2.800 mil. litų ligi 2.100 mil.

Iš šių davinų galima matyti, kad Sovietų Rusijoje karo išlaidos padidėjo net dvigubai. Be nurodytų valstybių, Japonija, Belgija ir Šveicarija taip pat žymiai padidino savo karo išlaidas. Tik Anglija yra vienintelė šalis, kuri jas sumažino.

Drauge su karo išlaidų padidėjimu ginklavimosi technika šiose valstybėse taip pat smarkiai žengia pirmyn. Todėl būsimasis karas žada būti nepalyginamai baisnis, negu buvęs pasaulinis karas. Iš Europos valstybių paskutiniaisiais penkeriais metais ypač smarkiai ginklavosi Sovietų Rusija, Italija ir Pietų-Slavija. Sovietų valstybė nuolat laiko save didelio pavojaus akivaizdoje, todėl įtem-

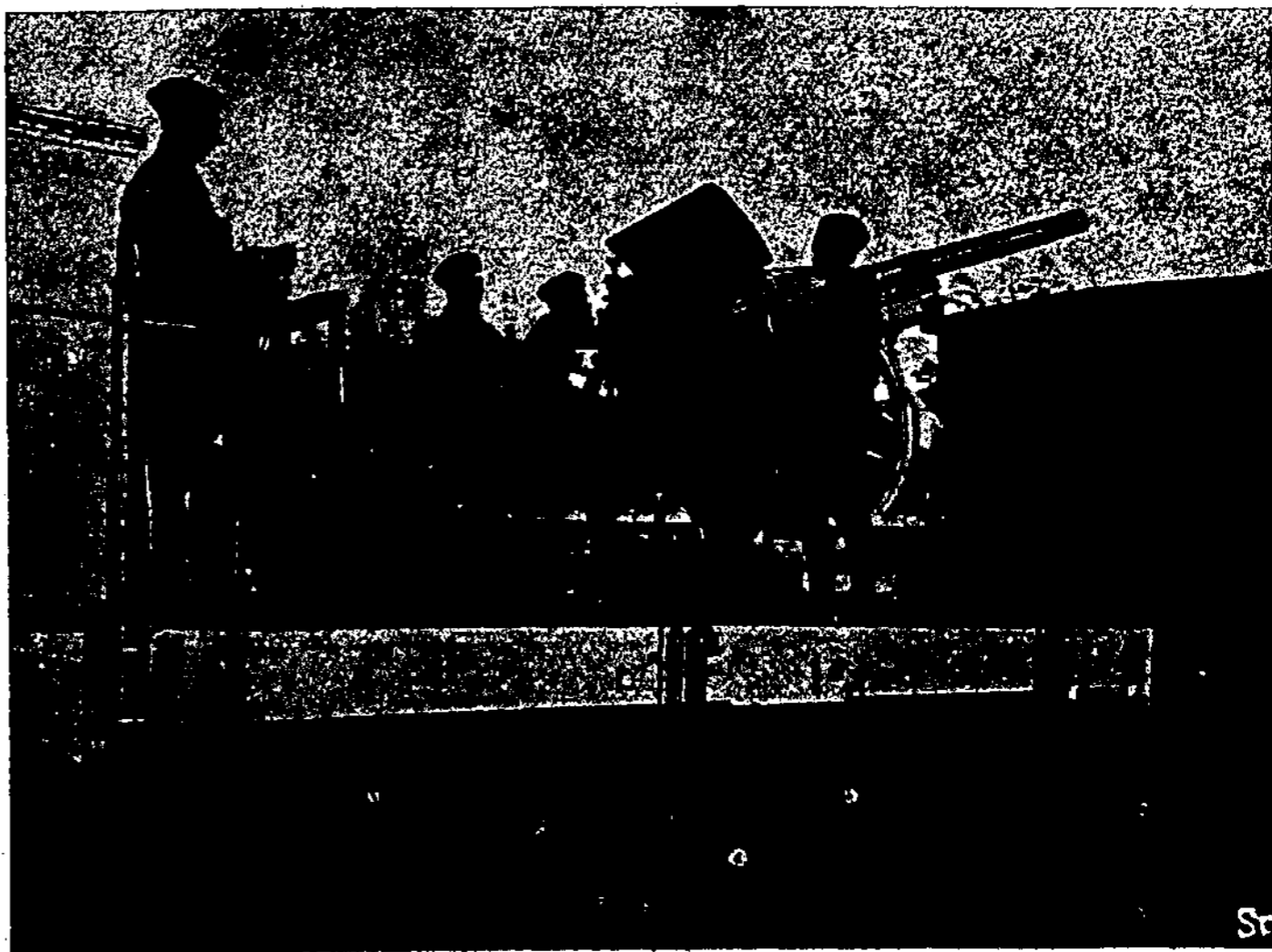
pią visas savo jėgas, kad jos kariuomenė ir laivynas kuo geriausiai būtų aprūpinti, galingi ir užtektinai dideli.

Italija savo kariuomenei reorganizuoti aukoia daug pinigų, kad tik aprūpintų ją geriausiomis moderniškomis patrankomis, lėktuvais, tankais ir t. t. Sakysim, prieš didįjį karą Italija turėjo vos tik 30 lėktuvų, o dabar jų turi jau per 800.

Pietų-Slavija, kuri neseniai dar savo kariuomenės aprūpinimo atžvilgiu priklausė nuo svetimų valstybių, dabartiniu metu, kariško-

sios industrijos išsiskleidimo dėka gali jau visai savarankiškai teikti ir gerinti technikinį savo kariuomenės aprūpinimą. Be to, nors ji yra palyginant nedidelė valstybė, tačiau, karui ištikus, galės jau lengvai apginkluoti dviejų milijonų kariuomenę.

Kitos valstybės, nors per daug neskubina apginkluoti savo kariuomenės ypatingais ginklais, bet užtat didelį dėmesį atkreipė į bendrą karo paruošimo gerinimą. Jos numato priemones ir taisykles, kurios, karui ištikus, padės kuo plačiausiai panaudėti visus savo kraš-

Šarvuo'o traukinio artileristai.

Baisi jauja.

— Simonai, matai alus, kaip kanapių pienas, pilk barzdon, kai skusi — atrasi — ragina dėdė Valašimas kaimyną Simoną.

— Ir aš sakau, be alaus, be lašelio visi regim, labai skystytės būtų Kalėdos.

— Vincai, išm auk dar stiklą, juk jūs, gusarai, neturit tokio alaus, — posmavo kaimynas Jurgėla — o antra, atostogose būdamas neapsikiaulink. Matai, šiemet Dievo dovanų pabiro ir putotam skystimui randasi nuobirų.

— Pasitaiko, dėde, ir raudonas kelnes nešiojant gerokai išmesti, — kalba gusaras Vincas. — Retkarčiais ir pulko krūtuvę aplankai — išmeti bent po stiklą.

— Tegul bus pagarbintas — tarė įėjusi Peldienė, — regi, sau susėdę latravoja, pačiose šventose Kalėdose, o kas sviete dedasi, jiems nė galvoj.

— Tur būt, bernas karves apkaustė — šypsodamas kalba Simonas, — o gal šuo savo amatą užmiršo.

— Taigi, pasijuoksi, jau tavo jaujoje velniai kadrilį šoka, — keršto tonu kalba Peldienė.

— Kas ten po jaujas dedasi, — klausia gusaro

Vinco motina. — Kalėdose prasimanai šio to. Sėsk kaimynėle.

— Dėkui, nesėsiu, tik turiu pranešti, kad Simono jaujoje „nečysta“ dvasia purpia.

— Kas, mano jaujoje dvasia pakliuvo į pečių? — klausia Simonas.

— Gal Dievas kokią bausmę siuncia, — kedena neaiškų klausimą Peldienė. — Einu pro tavo klojimą sustojau ties jaujos kerte ir pasiklausiau.. Girdžiu — purpia. Aiškiai girdėt, lyg varlių kurkimas. purpia, vadinasi, jaujoje. Čia jau nebergerieji.

— Ką, gal koks velnias įlindo į jaują — nepasitikėjimą reikšdamas kalbas jaujos savininkas Simonas. — Sakai, purpia Sakyk, tu man, gal ir policiją reikės pašaukti. Ką, vyrai, reikia pažiūrėti.

— Ką tau policija, imkit švęsto vandens, ražančių ir be vargo apsidirbsite, — žinovo tonu rašo receptą Peldienė. — Eikime ir pamatysime viską.

Dėdė Valašimas, jaujos savininkas, siuvėjas Andrius, dvi kaiminkos, priešaky su Peldiene ir švęstu vandeniu, gerokai alaus išmetę, žygiavo jaujos link.

Visi sustojo prie jaujos durų ir klausosi. Aiškiai girdėti kažkas kriokia.

— Įneškit žiburį į jaują, aš iškraustysiu visas dvasias, — drąsiai pasižada Simonas.

to turtus, lėšas ir visas savo tautos jėgas ir pasiaukojimą. Sakysim, Prancūzija neseniai priėmė „Valstybės gynimo įstatymą“. Pagal jį naujas mobilizacijos planas numato, kad jau pačioje būsimojo karo pradžioje Prancūzija galės išstatyti kariuomenę iš keturių milijonų. Visa tai liūdi, kad, neatšizvelgiant į žmonijos pastangas nusiginkluoti ir išlaikyti amžiną taiką, pasaulis vis dėlto eina militarizavimo keliu.

Koks gi būtų, jei įvyktų tasai karas? Karo mokslo žinovų nuomone, tasai karas būsiąs daug daugiau naikinantis ir baisesnis, negu buvęs didysis karas. Kaip rodo milžiniška paskutinių laikų technikos pažanga ginklavimosi srityje, ypač oro laivyno, tai ateities karas bus „masinių oro laivynų — tankų — nuodingų dujų karas“.

Dabarties masinės kariuomenės privalės slėptis žemėje. Karo operacijoms vykdyti kuo plačiausiai bus sunaudotas kariškas oro laivynas. Technikinė orlaivių atžvilgiu pažanga dabar rodo, kad vidutinis lėktuvo greitumas po didžiojo karo padidėjo nuo 130 ligi 200 klm. per valandą. Vidutinis gi orlaivio veikimo ratas padidėjo nuo 200 ligi 600 kilometrų. Karo lėktuvas, kuris didžiojo karo metu galėjo pakelti su savimi vos tik 150 klg. sprogstamosios medžiagos, šiandien jau gali pakelti ligi 2.500 klg. Todėl oro laivyno ope-

ratyvinės vienetos sudėtis daugiausia bus sudaryta iš žvalgomųjų ir bombas svaigančių lėktuvų. Tuo metu sausumoje viešpataus tankai, nuodingų dujų aparatai ir šarvuoti traukiniai. Tankų vidutinis veikimo plotas po didžiojo karo irgi žymiai išaugo ir nuo 20 klm siekia dabar ligi 250 klm. Greitumas padidėjo nuo 8 klm. ligi 60 klm. per valandą. Žodžiu, vienas dabartinis tankas gali atlikti darbą 80 tankų tokių, kurie dalyvavo paskutiniame kare. Chemijos industrija irgi atrado visai iki šiol dar nežinomų nuodingų dujų, prieš kurias geriausios kaukės yra bejėgės.

Bet, apskritai, karas kiek ilgesnį laiką galėsiąs tęstis tik sausumoje. Jūroje kova bus daug trumpesnė. Nes dideli ir galingi oro laivynai galutinai nugalės jūrų laivynus, kurie bus priversti amžinai atsigulti jūros dugne. Stipriausi šarvuoti (linijos) laivai ir tie neišlaikys bombų krušos, kurios bus svaidomos iš orlaivių.

Karo jūrų laivyno likimą aiškiai nulemia neseniai atlikti šaudymo pratimai iš lėktuvų Amerikoje, netoli Panamo perkaso. Šiam šaudymui, kaip taikinys, buvo paaukotas senas geležinis laivas 5.000 tonų talpumo, kuris be to, dar buvo sustiprintas specialiais stipriais šarvais. Ir štai: šaudymo programos pradžioje buvo numatytas tik žvalgomųjų lėktuvų puo-

lmas, kurie buvo apginkluoti lengvomis bombomis. Gale pratimo laivą turėjo atakuoti naikintojai, apginkluoti sunkiomis bombomis. Pirmo puolimo tikslas buvo paralyzuoti isivaizduojamo laivo igitą, pašalinti iš savo vietos jūrininkus - artileristus ir atidengti kelią atakai naikintojams. Bet pasirodė, kad jau pirmas puolimas buvo toks tikslus ir naikinąs, kad naikintojams, atvykusiems atakuoti laivą, jau nieko nepasiliko. Nes nuo pirmo šešių žvalgomųjų lėktuvų puolimo ir bombų svaidymo laivas buvo visiškai sunaikintas ir amžinai nuėjo į jūros dugną. Šie oro manevrai rodo, kad stipriausi šarvuoti (linijos) laivai neišlaikys oro laivynų atakos, todėl ir kova jūroje ateityje bus trumpa.

Sausumoje, priešingai, kova galės tęstis kiek ilgiau, žinoma, jeigu kiekvienoje iš kariaujančių pusių techniškai pasiruošimas bus ganėtinai ir jeigu turės pakankamą skaičių karo lėktuvų, tankų ir nuodingų dujų aparatų su atitinkamais įrengimais pasipriešinti. Pirmas puolimas būsiamajam kare bus *oro laivynų ataka*. Lėktuvai pirmiausia tam tikrais sviediniais paleis nuodingas dujas visam priešo krašte ir suardys priešo susisiekimo punktus ir linijas. Ši ataka iššauks atkaklią kovą ore tarp oro laivynų kariaujančiųjų pusių. Kova laimėjusi pusė tuojau pradės žiauriai naikinti priešo

— Peldiene, nešk.

— Tegu Andrius.

— Simonai, pats pasiimk liktarną ir eik drąsiai, — pataria Peldienė.

— Kokia tu gudri, žinai, koks nelabasis duos kokiū serdečniku į liktarną, o paskiau tamsoje ir kaulus suskaitys.

— Kad taip būtų koks ginklapalaikis aš įeičiau, — rodo savo gerus norus siuvėjas.

— Imk, šia kirvį, — pasiūlė Simonas.

— Ką tu su kirviu tamsoje — griaua kirvio galybę siuvėjas.

— Gali paimti švėsto vandens, gal ir ražančiaus neturi, — apginkluoja siuvėją Peldienė.

— Tu pati geriausiai, — atkerta siuvėjas.

— Nieko nebus, reikės pranešti policijai — rodo savo pasiryžimą Simonas. — Kiekvienam gyvybė brangi. Koks padauža nakties tamsoje, taip sakant, kiš savo dūšią į jaują.

Visi pradėjo trauktis nuo jaujos durų. Peldienė laikydama liktarną jau stovėjo vidury daržo.

— Aš, nebesulaukdamas jus, atėjau šaukti, — tarė gusaras Vincas.

— Tšš, tyliau, — rankoms mojuodamas kalbėjo siuvėjas — ar neturi kokio ginklelio.

— Kulkosvaidžio ar gaubicos? — balsu paklausė Vincas.

— Alia, be juoko.

— Koks čia juokas, kalbėjo Vincas.

— Kažkokios dvasios purpia, kriokia, — aiškino siuvėjas.

— Gerai, — tarė Vincas, ir sublizgėję ant slenkščio pentinai pradingo jaujoje.

Peldienė iš tolo žegnojo jaujos duris, o Simanas pasiėmė kirvį.

— A... au, kas... ko tu nori, — girdėjosi iš jaujos mieguista kalba.

— Kelkis, ko tu čia įlindai.

Po valandėlės Vincas išvedė svyruojantį vyriškį. Visi nustebo.

— Koks velnias tave nešė į mano jaują, — klausia Simonas surastąjį jaujoje.

— Matai... vadinasi eju iš Kalpokiškio. Šalta. Na, sakau... Vadinasi po burnelės nusnūsti neprošali.

— Štai jums ir piktoji, kaip jūs tén vadinatė, „nečysta“ dvasia.

— Ir nebijojimas, tavo, Vincai, — stebėjosi Peldienė.

Viliamėtis.

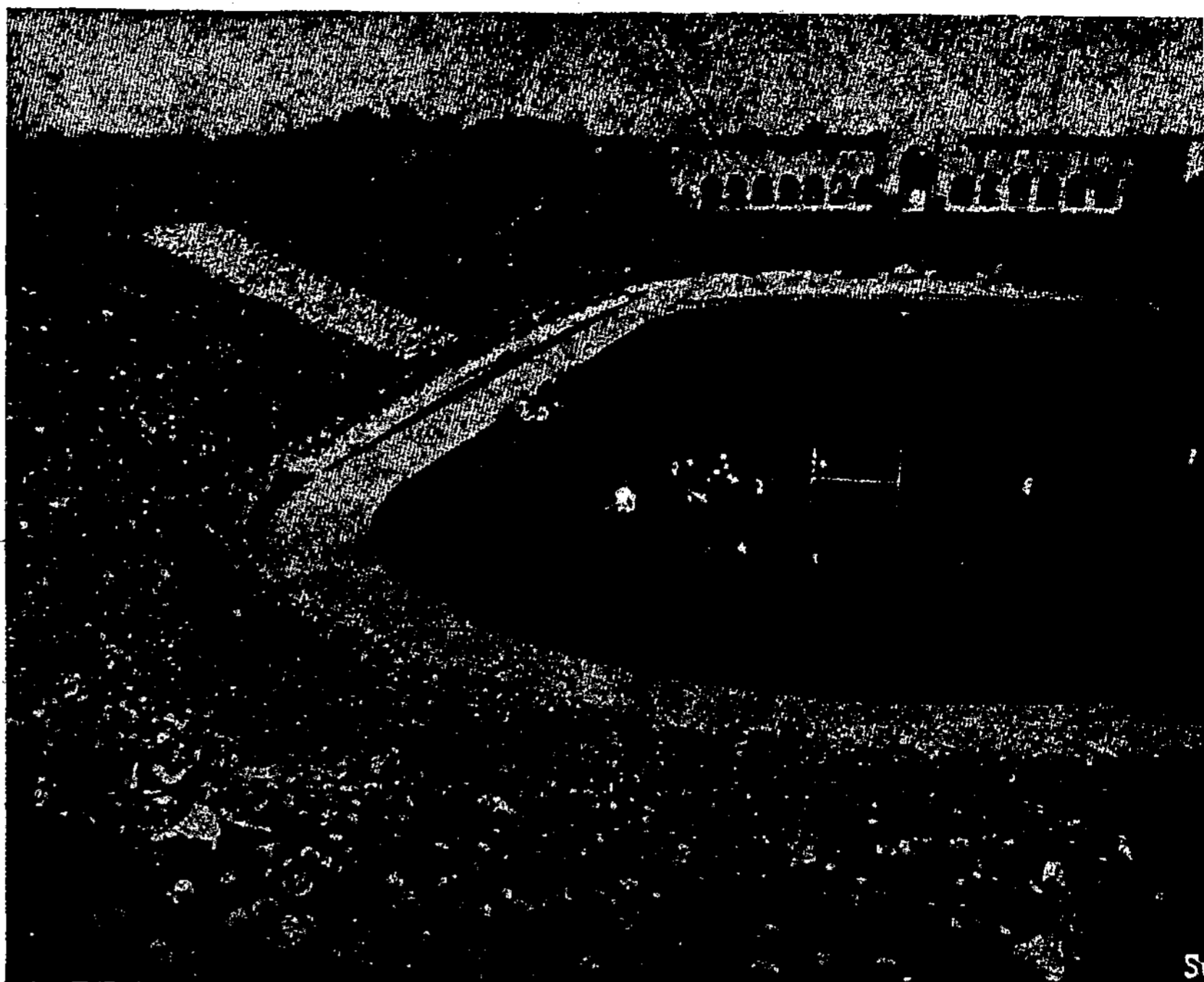
kraštą sviediniais, bombomis ir nuodingomis dujomis, besistengdama pasiekti kariuomenę ir žmones, pasislėpusius žemėje.

Antras kovos aktas būsimajam kare tai bus *masinių šarvuotųjų žygių* išilgai visą priešą kraštą. Šią masę sudarys: šarvuočiai, tankai ir motorizuota pėstija ir kavalerija. Priešakyje jų žygiuos, darydama kelią, motorizuota lengvoji ir sunkioji artilerija. Jeigu ši masė savo kelyje sutiks dar nesunaikintos (orlaivių bombomis) apšarvuotos ir motorizuotos priešos masės pasipriešinimą, tada įvyks baisi, negirdėta dar pasaulyje kova. Tai bus šarvuotųjų mašinų kova, kurios iš visų pusių apsuptos nuodingų dujų debesiais, svaidys vieną į kitą geležį, ugnį ir ugnies skystimą. Visas šios baisios kovos šarvuotųjų motorizuotųjų milžinų plotas atsidurs ugnyje. Degs net žemė nuo išpildo jos paviršiuje ugnies skystimo ir hektarais išlėks į orą. Žemės paviršius nuo šaudymo ir sprogstančių bombų atgarsių drebės, kaip žemės drebėjimo metu.

Nelaimingas kraštas, kurio teritorijoje įvyks ši kova. Nes jis bus paverstas į pragarą, kurio baisenybes dabartiniu metu net sunku įsivaizduoti.

Toks maždaug vaizduojamas būsimasis karas. Kaip matome, jo vaizdas nelabai linksmas.

Todėl, nežiūrint į visas žmonių pastangas pasiekti amžiną tai-

Pav. 1.

ką, dar ir šiandie tebėra aktuali senoji patarlė: „Jeigu nori taikos — ruoškis karui“.

Ats. mjr. Zykus

Amerika—sporto šalis.

Vis tiktai ir šioje šalyje, kur dauguma jos gyventojų sako: laikas — pinigai, randa laiko ir tinkamai jį sunaudoja. Sunaudoja daugiausia sportuodami.

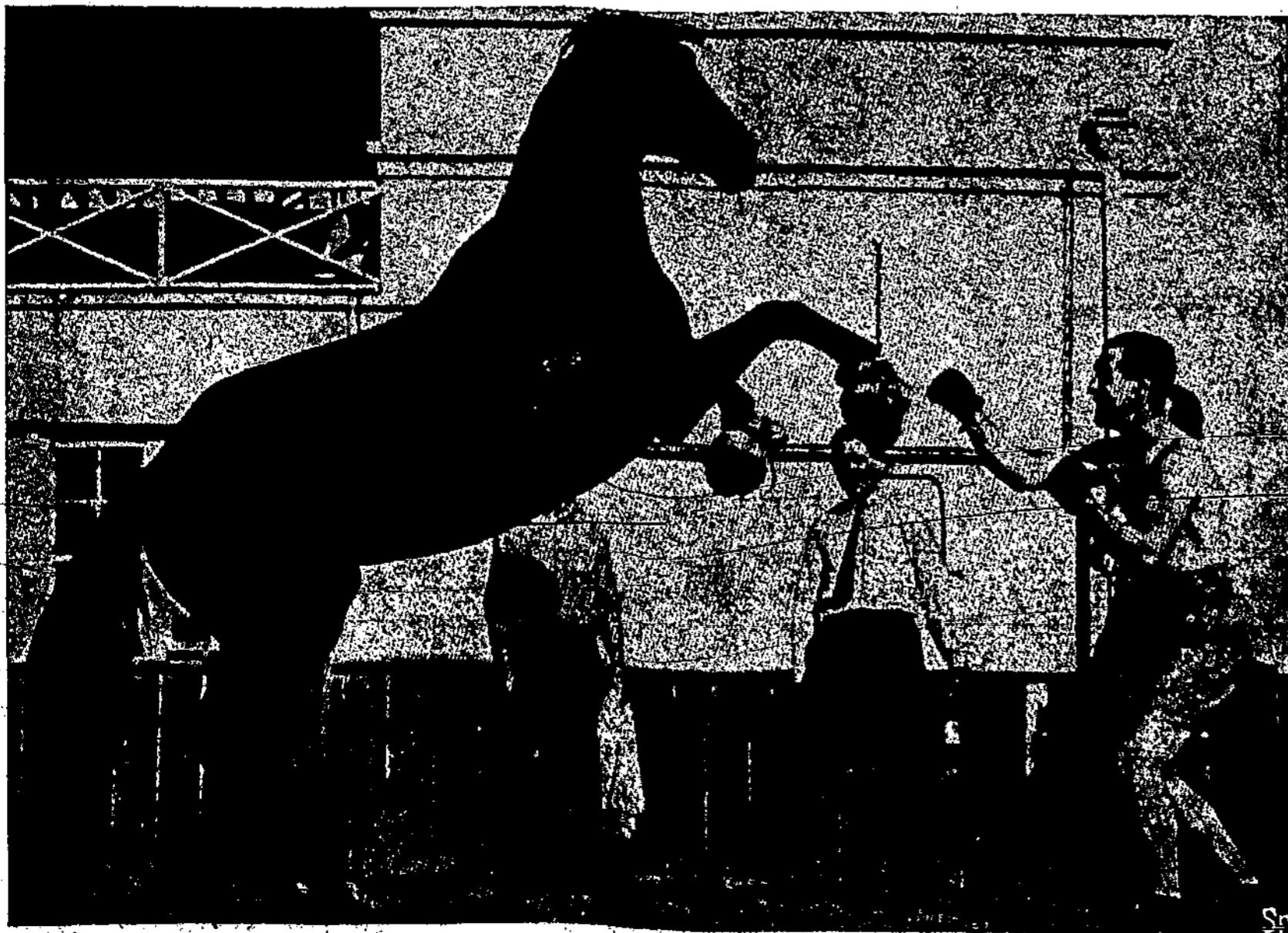
Štai po pietų užsidaro dauguma kontorų, įvairių įstaigų ir bendrovių. Milijoninės minios tarnautojų skuba namo, papietauja ir vyksta į sporto klubus.

Netrukus buvęs raštininkas energingai spardo futbolą, buvęs redaktorius boksuojasi, o turtingieji ir turtingosios puikiai įrengtuose kvartaluose žaidžia golfą.

Todėl nenuostabu, kad toje šalyje, kur tiek reikia dirbti ir stengtis, kad tuos dolerius uždirbtum, kur tiek reikia pajėgų išseikvoti. — Žmonės tokie sveiki. O tai vis sporto nauda.

Geriausi pasaulio sportininkai yra amerikiečiai. Geriausius rekordus ir laimėjimus pasiekia amerikiečiai. Tolydžio amerikiečiai vis stipresniu ir išnūdingesniu sporto šakų ieško. Boksas jau jiems nebeidomus. Jis jiems, kada boksininkai krinta be sąmonės, išdaužomi dantys, sulaužomi žandikauliai ir nuleidžiama kraujo upės. Jau nebežiaurus amatas. Todėl neveltui vis kietesnes ir kietesnes pirštines vartoja boksininkai, ir vis ilgiau nutęsiamos rungtynės.

Rugby savo lankymu taip pat neatsilieka nuo sporto dievačio „bokso“. Į tas rungtynes, kur žaidėjai turi teisės daužytis, spardyti, grumtis, stumdyti, lipiti vieni ant kitų, lankomos neblogiau,

Pav. 2.

kaip ir bokso, kada kumščiuojasi įžymios pasaulio žvaigždės.

Štai I paveiksle matyti, kaip 80.000 minia žiūri studentų rugby rungtynių. Ir visi jie — moterys, vaikai ir vyrai su didžiausiu entuziazmu šaukia tam žaidėjui, kuris visus parvertęs, nustumęs šalin, artinasi prie priešo vartų.

Tačiau ir minia reikalauja koks naujo, imponuojančio. Sportininkams tenka sukti galvą, kokiu sportu užsimti, kad kuo daugiausia patrauktų publikos. Reikia atsiminti, kad pinigais amerikiečių sportininkų tarpe taip pat neblogo rolę vaidina.

Štai antrame paveiksle matyti, kaip vienas boksininkas profesionalas kauriasi su laukiniu mustangu. Nebloga porėlė!

Tačiau, į visa tai nežiūrint, galų gale, vis dėlto tenka pripažinti nepaprastą sporto reikšmę Amerikoje. Pasižymėje sportininkai ten tiek pat reiškia, kiek ir prezidentas.

Ta šali, kur sportuoja visi — nuo vaiko iki senio, vis tik galima pavadinti, neklystant — sporto šalimi.

Salvator.

Šešių drasuolių žygis. (Iš mano atsiminimų).

Tai buvo 1920 metų vasarą. Po didelių kovų ties Giedraičiais lenkai nepasitraukė, bet stovėjo kai kurį laiką ties Ukmerge. Mano gimtasis miestelis Želva buvo lenkų rankose. Aš su tėvu gyvenau Ukmergėj, bet motina buvo likusi Želvoj. 1920 m. vasarą sumaniau atlankyti motiną ir išvažiavau į

Želvą. Lenkų sargybos mane praleido ir, atmenu, su nemažu smalsumu turėjau progos susipažinti su lenkų „konfederatkomis“. Želvoje pabuvau tuomet visą vasarą ir iš to laiko man atminty gerai užsiliko vienas epizodas, parodęs, kokiu karių Lietuva tuomet turėjo.

Prie Želvos, ties Skolių kaimu, stovėjo maža Skolių koplytėlė. Buvo šv. Antano diena ir toje koplytėlėje buvo atlidai. Iš apylinkės, kaip visuomet, suplaukė minios žmonių. Atėjo iš Želvos ir trys lenkų legionieriai, jų tarpe vienas poručikas, tur būt, savo lenkiškų „haidaverų“ gražioms lietuvaitėms pademonstruoti. Pasibaigė mišios ir žmonės, sugulę ant šventoriaus, laukė mišparų. Iki mišparų buvo belikęs vos pusvalandis, kai staiga už bažnytėlės, lauke augančiuose rugiuose, pasigirdo tartinas švilpesys. Žmonės beveik nekrepė į tai dėmesio, bet legionieriai pastatė ausis. Jie užuodė rugiuose kažką nelabai kvepiantį. Du iš jų išitraukė revolverius ir nuėjo į rugius. Trečias liko, nes buvo labai užimtas flirtu su viena Želvos gražule. Nepraslinko nė kelių minučių, kai rugiuose pasigirdo šūviai. Žmonių tarpe kilo panika. Iš rugių išsipylė lietuvių kariiviai. Šaudydami jie bėgo koplytėlės link ir lietuviškai šaukė žmonėms: „Gulkit už mūro! Bėkit į sodžius!“ Žmonės paklausė ir sugulė už koplytėlę supančios mūro tvoros.

Trečias, šventoriuje likęs legionierius, visai nelaukęs tokio siurprizo, paliko, vargšas, damą, kuri ėmė isteriškai klykti, ir pasileido tekinas Želvos link.

Gulėdamas už mūro mačiau, kaip sprogo netoli bėgančio granatos, bet poručikui pasisėkė pabėgti. Mes visi subėgome į artimąjį sodžius, kur buvo jaučiamas didelis džiaugsmas. Žmonės sveikino Lietuvos karius. Čia pat viename kieme pamačiau ir du jau matytus legionierius. Jie buvo nuginkluoti. Kepurės gulėjo po jų kojomis.

Maniau, kad lietuvių kariai eis į Želvą, bet pasirodė, kad jų iš viso buvo... šeši žmonės. Jie pasakojo, kad atėję čia, norėdami pažįstamus atlaiduose atlankyti. Paprašę vado, gavę šovinių ir šešiese atėję. Iš rugių pastebėję lenkų „konfederatkas“ ir sumanė iškrėsti šposą. Pasakodami juokėsi, kad dabar parvesią Ukmergėn draugams parodyti „egzempliorius iš Varšuvos žvėryno“, kaip išsireiškė vienas raudonskruostis, žvalus lietuvių karys.

Šeši drasuoliai liko sodžiuje dar pusvalandį; po to bijodami, kad iš Želvos gali ateiti būriai lenkų kariuomenės, nuoširdžiai pavaišinti, atsisveikino su sodžiaus žmonėmis ir išsivedė savo „ekzempliorius“ į Ukmergę.

Grižę Želvon nustebome. Lenkai nė nemanė vyti lietuvių: pabėgęs poručikas jiems pripasakojo, kad lietuvių visas pulkas eina į Želvą. Jie ruošėsi iš Želvos trauktis ir ieškojo arklių. Mačiau išardytą ir suverstą Želvos igulos raštinę, kurios vyriausią raštvedį, de ja, lietuviai išsivarė Ukmergėn. Didelė panika buvo ir Želvos gyventojų tarpe. Buvo laukiama didelio puolimo.

Jūr. Šaltenis.

Apkasų valytojai.

Didžiajame kare prancūzų kariuomenėje buvo įvesti kautynių skyriai, vadinami apkasų valytojais. Toks skyrius susidėjo iš penkių karių. Pirmas šaulys — durtuvas, antras — specialistas grenadierius svaidytojas, trečias — jo padėjėjas, ketvirtas šaulys su specialiu tam tikru medžioklės šautuvu, penktas — kapralas — tai skyriaus viršininkas.

Priežastis, dėl kurios tie skyriai buvo įvesti, tokia: gaunant isakymą pulti (atakuoti) priešo apkasus, kaip žinoma, kiekvienoj kariuomenėj reikalaujama kaip galima toliau įsibriauti į priešo pusę, o prancūzų kariuomenėj tai buvo vykdoma kuo griežčiausiai. Pas juos griežtai buvo draudžiama, paėmus pirmą, antrą liniją apkasų, sustoti, bet buvo reikalaujama veržtis į priešo gilumą iki paskutinės galimybės. Priešas tuo ir pasinaudodavo, paslėpdavo apkasuose kulkosvaidininkus-šaulius ir atidengdavo iš užpakalo ugnį taip, kad atakuojančios dalys patekdavo tarp

dviejų ugnių ir turėdavo didesnių nuostolių. Dėl šių priežasčių ir buvo įvesti apkasų valytojai.

Puolant priešą, jie eidavo tarp pirmų ir antrų grandžių. Pasiėkus priešo apkasus, jie tučtuojau į juos sueidavo. Tuomet ir prasidėdavo jų darbas — žiaurus, be pasigailėjimo. Pasigailėsi priešo, tai pats žūsi, nes mirties šmėkla už kiekvieno kampo, apkasų užlenkimo, tavęs laukia. Čia turi kiekvienas šventai atlikti savo pareigas. Šaulys-durtuvas slenka apkasais pirmyn ir seka priešą. Ką nors pastebėjęs, duoda ženklą antram grenadieriumi svaidytojui. Tas meta porą granatų ir kuo skubiausiai stengiasi užimti tą vietą. Kai grenadieriumi svaidytojui pritrūksta granatų, tai trečias, jo padėjėjas, skuba jam su atsarga. Ketvirto pareiga sekti priešą viršų apkasų, kad priešas negalėtų matyti valytojų slinkimo. Todėl ketvirtasis be perstogės apšaudė viršuje apkasus, kad priešas nė vieną sekundę negalėtų iškišti galvos.

Penktas — kapralas — skyriaus viršininkas, prižiūri ir atsako už visą kovos eigą.

Ats. virš. K. Potupas.

Ką reiškia kariškas jaunimas.

Dėdė Petras klausė, ką kalbėjo Zigmąs Raudenis savo tėvams ir lingavo galva. Kai šeštos klasės gimnazistas baigė savo šneką, kad jų gimnazijoje įsteigta kariško parengimo pamokos, Petras tarė:

— Ė, brolyti, nemanok, kad šis dalykas yra dabar sumanytas. Oi ne!..

Petras buvo trisdešimt metų vyras, buvęs savanoris, pasižymėjęs kovose su bolševikais, bermontininkais ir lenkais, triskart buvo sužeistas ir dviem Vyties Kryžiais apdovanotas.

Kiek pasislinkęs arčiau už stalo Petras toliau kalbėjo:

— Nori, aš tau galiu papasakoti, kaip daug gali padaryti susipratęs jaunimas — gimnazistai. Papasakosiu vieną atsitikimą iš pirmųjų atgijančios tėvynės dienų.

Zigmąs ir kiti, esantieji kambaryje, susispietė aplink Petrą. Jis pradėjo:

Mūsų pulkas stovėjo Beržininkuose. Po sunkių kautynių ties Seinais, nusilpusios mūsų dalys pasitraukė. Beržininkai tada atsidūrė kovos linijoje, ir mes laukėmė dieną iš dienos lenkų puolimo. Nors mūsų dalis, kur aš buvau, vadinosi puiku, bet iš tikrųjų tai tebuvo du batalionai.

Vieną naktį iki miestelio buvo atvykę keli lenkų raiti žvalgai. Apšaudyti jie greit paspruko.

Anksti rytą iš šio miestelio iš sunkiųjų artilerijos pabūklų lenkai atidengė ugnį.

Išsipylę į grandines mes gulėjome prieš miestelį ir laukėme priešo. Jų „storabalsėms“ atsakinėja mūsų baterija. Sviediniai kaukdamė lėkė per mūsų galvas ir krito užpakalyje.

Už pusės valandos, patrankoms nurimus, į mus buvo paleista didžiulė kavalerijos vora. Nors ir kaip mes šaudėme, vis tik jie pasiekė mūsų frontą, perkirto jį ir nuėjo į užpakalį. Dalis raitininkų puolė mūsų rezervus, norėdama juos sunaikinti, bet šie laiku išpėti, pavojaus išvengė ir lai-

mingai atsitraukė. Mūsų dalys su dideliais nuostoliais buvo išblaškytos.

Lenkai užėmė miestelį. Tuoju viename iš klebonijos namų buvo įsteigtas štabas, o kiti uolnainai nužygiavo pirmyn. Paskui juos žygiavo pėstininkai ir artilerija.

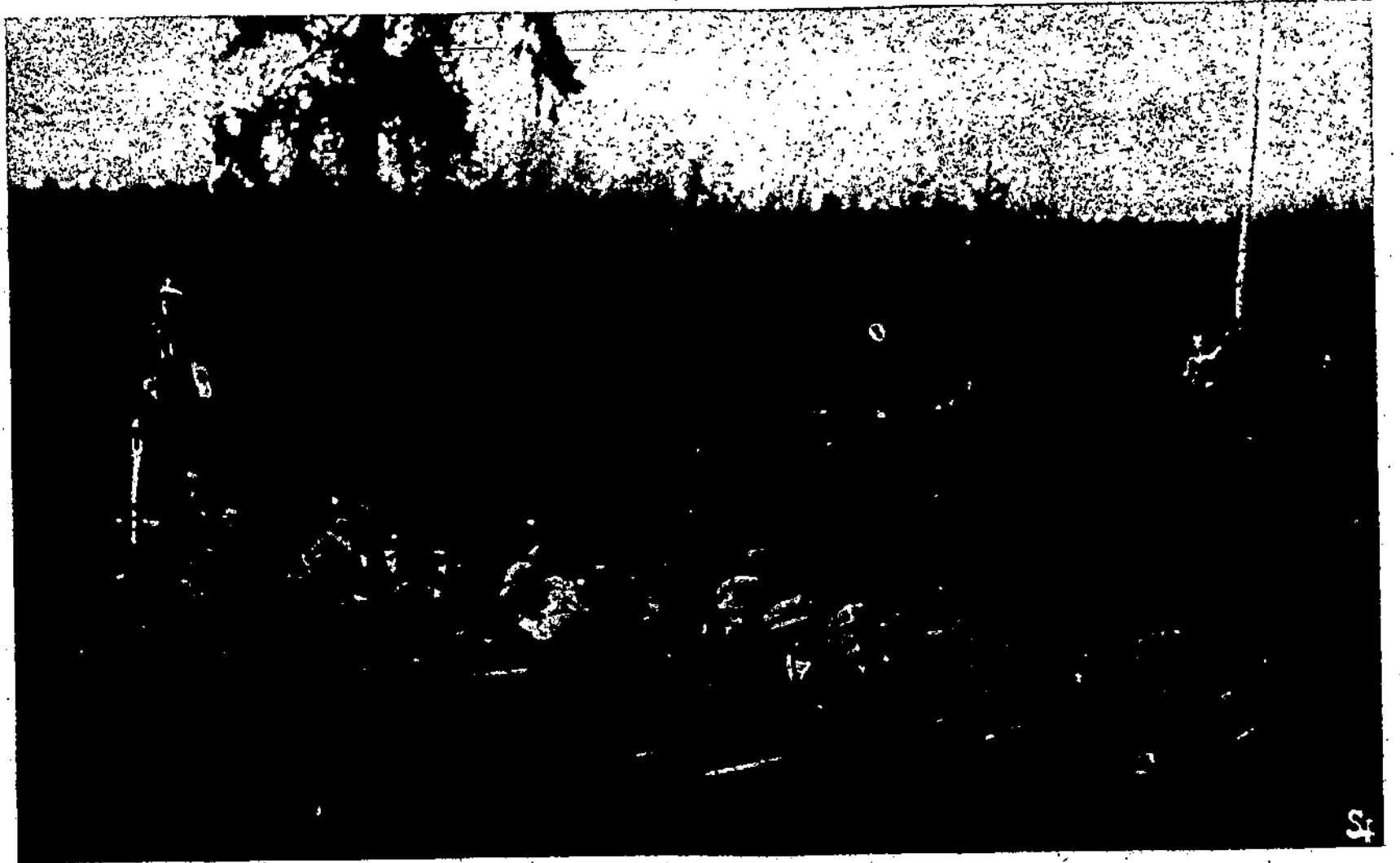
Viena mūsų kuopų susirinko už kilometro viename iš miškelių ir svarstėme, kas toliau daryti. Jaunas karininkas siūlė, nieko nelaukiant apsikasti ir laukti nakties. O tada pamėginti žygiuoti Beržininkų link ir staigiu puolimu jį užimti. Užėmė miestelį, mes būtume atkirte kelią lenkų raitininkams, jei jie bus nužygiavę tolyn.

tikėtą puolimą. Jei pavyks — gerai, jei ne — tas pats likimas sutiks mus: ar pulsime, ar ne. Geriau tada būti aktyviems, pulti ir kliudyti bei naikinti priešininką.

Apytamsėje pasiuntėme žvalgybą. Ji grįžus pranešė, kad miestelis lenkų rankose, čionai apsistojęs štabas ir nužygiavusio pirmyn kavalerijos pulko rezervai. Apytikriai galėjo būti gal du eskadronai.

Mes buvome pasiruošę viskam. Tuo labiau kautis su priešu. Juoba, kad mes nebūtume sudrebėję net prieš du kartu gausnesni priešą.

Planas buvo trumpas ir aiškus. Viena grupė eina iš pietų į žiemius

Panošiškų pr. mok. mokiniai nusifotografavę po suvaidinto veikalo: „Pirmieji laisvės kovotojai“.

Tačiau šis žygis turėjo ir pavojingų pusių. Jei kautynės tik kiek ilgiau užsitęstų, tuoj pritrūktų mums šovinių. Be to, lenkai galėjo visas savo jėgas sutelkti miestelyje, ir mūsų puolimas būtų bergėdžias. Mes galėjome prieš daug geriau ginkluotus lenkus ir gausnesnius skaičiumi — sugniužti.

Bet padėtis — bė ryšio su kitomis dalimis, užfrontėj ir galimumas patekti į nelaisvę, buvo tiek pat bloga.

Nutarėta įvykdyti staigų ir ne-

ir puolą miestelį iš priešakio; antra iš vieno šono, ir trečia iš kito. Rezervasėjo su pirmąja grupe, kadangi šia kryptimi tikėtasi susitikti su gausiausiu priešu.

Aš veikiau antroje grupėje. Turėjau vesti savo kareivius ir su jais pulti iš to šono, kurio pusėj buvo nedidelis upelis. Nuo upelio iki miestelio tebuvo gal trys šimtai metrų.

Žygiavome greitai. Vienuoliktą valandą priėjome prie upelio kranto ir pažiūrėjome į miestelį.

Keli žiburėliai spinksėjo prieš mus. Jokių balsų nebuvo girdėti. Lenkai po dienos kautynių, matyt, buvo išvargę ir sumigę.

Staiga orą sudrebino trys paeiliui trenksmai. Kurtus sprogi-
mo balsas nusdriekė per tirštą tamsą. Ten sprogo granatos.

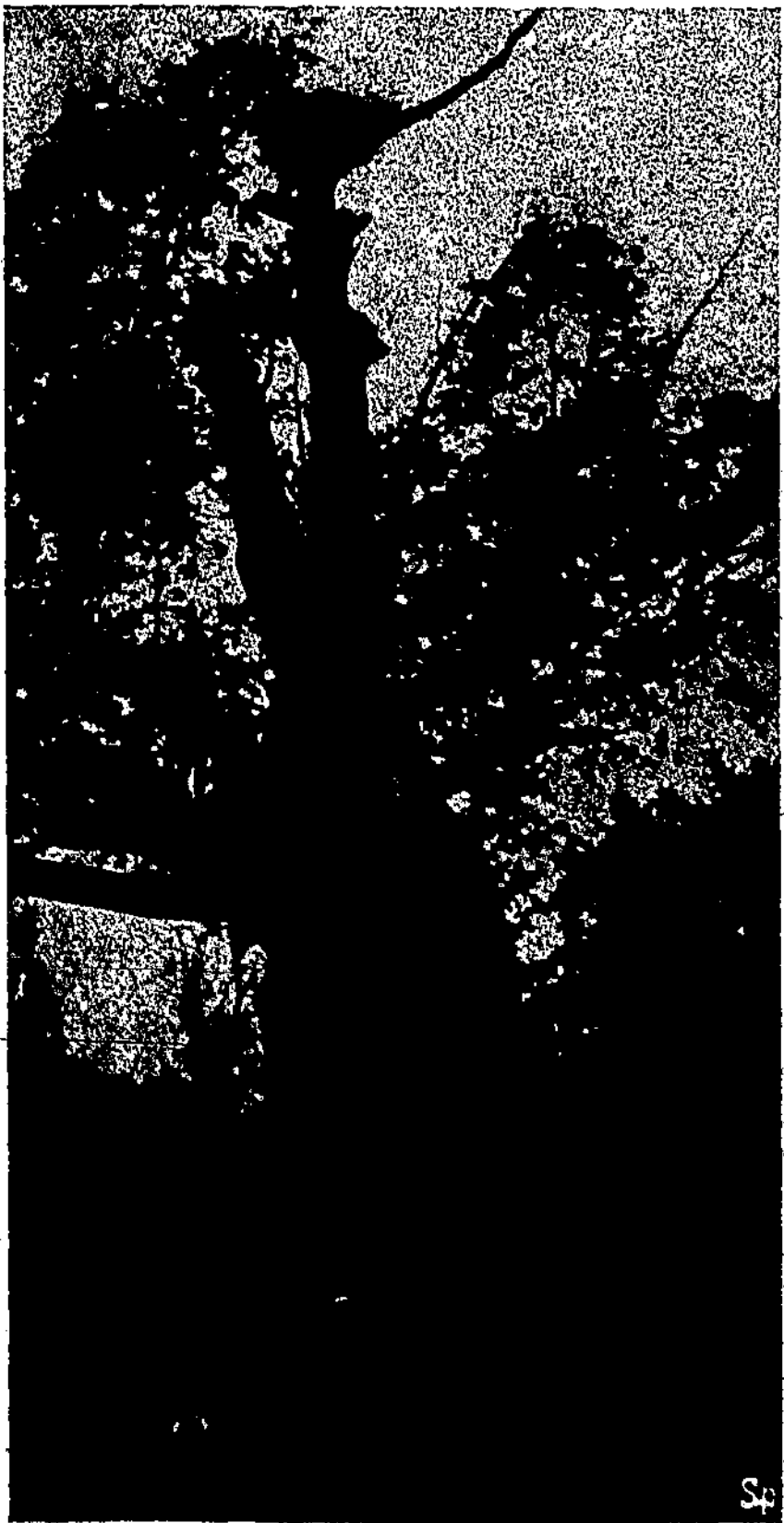
— Jie puola, — sušukau aš, — pirmyn, vyručiai! — Mes peršokome per upelį ir bėgte puolėme pirmyn.

Tik vienas klausimas kvaršino man galvą: kodėl jie taip greit puolė ir nesilaikė vado įsakymo? Mes turėjome pulti kartu viena valanda. Iki puolimo momento buvo dar visas pusvalandis.

— Bet galvoti laiko nebuvo. Pribėgę iki penkiasdešimt metrų mes sugulėme ir paleidome ugnį iš kulkosvaidžių.

Mus pasitiko dar trijų granatų sprogimai ir betvarkiški šūviai viduje miestelio. Iššaudę vieną juostą ir išleidę po apkabą šovinių, su užmaitais durtuvais įbėgome į miestelį.

Kaip nuostabu. Lenkai tik kėlėsi ir bėgo laukan iš trobų. Mačiau, kad klebonija degė.

Minimas Sandariškių padavime ažuolas ir dešinėj apaugęs medellais milžinkapis. Reinsono foto

Dar baisnis buvo mūsų nustebimas, kai patyrėme, kad anas dalys nepuolė miestelio. Mes pirmieji įėjome į jį. Bet reikėjo veikti toliau. Šaudydami atskirais šūviais supome kleboniją ir špitolę.

Laimėjimas buvo greitas: kas nenorėjo pasiduoti ar mėgino bėgti, krito peršautas, kiti pateko į nelaisvę.

Už penkiolikos minučių į miestelį viesulų įlėkė raitininkai. Aš jau norėjau duoti įsakymą juos apšaudyti, bet tuojau pamačiau, kad tai buvo mūsų gusarai.

Istorija buvo paini ir neaiški. Tik ryto metą ji paaiškėjo.

Pasirodo, kad miestelį puolė jaunuoliai mokiniai. Kai mes buvome lenkų išsklaidyti, tie jaunuoliai vienu akimirksniu, pasinaudoję lenkų žioplumu, nudžiovė granatų dėžę ir paslėpė pas save.

Paskui jie nusprendė padėti mūsų kariuomenei kovoj su lenkais.

Kadangi frontas buvo perkirstas ir nežinoma: ar mūsų dalys atsitraukė, tie jaunuoliai sumanė pranešti mūsų dalims. Jie žinojo, kad mūsų gusarų eskadronas stovi iš čia į žiemius trejetą kilometrų. Skubiai pasiuntė ten keletą savo draugų ir susitarė su gusarais.

Drauge su gusarais jie sudarė savo puolimo planą. Tarp šių 15, 16 ir 17 metų vyrų buvo drauolių. Jie sumanė tas granatas sumesti į lenkų butus ir į štaba. Kada granatos baigs savo darbą, gusarai puls miestelį.

Kare toki „priešai“, kaip civiliai asmens, kurie myli savo tėvynę ir pasiryžę paguldyti galvas už ją, nepaprastai gali pakenkti reguliariai kariuomenei savo klatingais, netikėtais puolimais ir puikiai gali padėti savai kariuomenei.

Tai matot, ką reiškia vikrūs vaikinai, moką nors kiek valdyti ginklą ir supranta šį tą apie karą. Labai gerai, kad dabar visi jaunuoliai ruošiami prie karo. Ypač mažesnei tautai reikalinga, kad visi, nuo vieno iki paskutinio, galėtų priešintis okupantams ir užpuolikams. Tuolabiau lietuviams, kadangi pašonėje turime priešą, su juo nebaigtas saskaitas ir nuolat girdime kalbas apie Lietuvos padalinimą tos ar kitos valstybės saskaiton.

S. K. Arvydas.

Senovės lietuvių tradicijos arba Sandariškių ažuolas.

Ant Nemunėlio upės kranto, Nem. Radviliškio valsč., gražioje vietoje yra Sandariškių vienkiemis. Sandariškių kieme medellais apaugęs stovi maždaug pusantro metro aukštumo apvali supilta kalvelė. Šioj kalvelėj seniau, dar prieš pasaulinį karą, augo trys seni ažuolai, ir dabar tik vienas testovi dar. Senesnių vietinių gyventojų pasakojimais — minima ši kalvelė turi savo praeitį — padavimą.

Daug jau metų praėjo, kada mūsų sentėviai buvo pagonys. Šioj kalvelėj buvęs aukuras, senovės lietuvių šventovė, čia rinkdavosi apylinkės gyventojai, degindavo aukas ir meldavo Perkūną. Vėlesniais laikais šioj apylinkėj yra buvę lietuvių kariuomenės kautynės su švedais. Vyriausias mūsų buvęs prie Sandariškių, o minimoj šventovėj buvęs palaidoti žuvusieji kariai.

Kada mūsų baigėsi, prie šventovės susirinko lietuvių ir švedų kariuomenių vadai daryti taikos — „sandaros“. Nuo žodžio „sandara“ šioji vieta ir gavusi Sandariškių vardą. Švedas sakęs lietuviui, kad „sandarą“ patvirtinti reikia popieryje raštas surašyti, o lietuvis atsakęs, kad popierinį raštą žiūrėkės gali sunaikinti, verčiau iš ažuolų mes darysime amžiną „sandarą“. Ir išėmęs iš kišenės tris ažuolo gilius, pasodinęs, sakydamas priešams, kad, kol žaliuos šių trijų pasodintų ažuolų nors viena šakelė, tol nedirskit čia kojos kelti. Iš tų trijų gilelių ir išaugo trys galiūnai ažuolai, kurių vienas ir dabar tebežaluoja dar primindamas priešams „santarvės“ tvirtumą.

Reinsonas Jonas.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Kariūnai-aspirantai pakelti į leitenanto laipsnį. Asmens, baigę penktą kariūnų-aspirantų laidą, Respublikos Prezidento aktu iš lapkričio 30 d. pakelti į ats. leitenanto laipsnį. 168 asm. į pėstininkų leitenanto laipsnį, 50 — į inžinerijos, 10 — į aviacijos ir 1 — į sanitarijos.

Apdovanotas Belgų karalius ir karininkai. Belgijos nepriklausomybės 100 metų sukaktuvių proga, mūs Respublikos Prezidentas savo aktu iš gruodžio 6 d. apdovanojo Vyties kryžiaus ordinu 1 laipsnio Belgijos karalių Albertą. Taip pat apdovanoti ir aukštesnieji Belgijos karininkai: Vytauto Did. ordinu: 2 laips. gen. mjr. Swagers, 3 laip. gen. št. plk. De Grox, 4 laip. gen. št. plk. ltn. Derausseau, gen. št. mjr. Raquez ir med. mjr. De Block. D. L. K. Gedimino ordinu: 3 laip. gen. št. pulk. ltn. Penard, gen. št. plk. ltn. Lebart; 4 laip. mjr. Baroņ de Trannoy, gen. št. mjr. Deleval, gen. št. mjr. Van Cauberg.

Apdovanotas vokiečių karininkas.

Už ypatingus nuopelnus Lietuvai apdovanotas D. L. K. Gedimino ordinu 2 laip. vokiečių kariuomenės pulkininkas Kuehlenthal Erich.

Paskyrimai. Pulk. Barzda-Bradauskas paskirtas eiti karo butų skyriaus viršininko pareigas.

4 artilerijos pulkas.

Valstybės Drama gruodžio mėn. 13 ir 14 d. artil. pulko karių klūbo salėj suvaidino Maironio 5 v. istorinę dramą „Kęstučio mirtis“ (Vytauto išgelbėjimas).

Pirmąją dieną vaidino vien tik kariams, antrąją — civiliams.

Tokiai įvairioms scenoms turtingai ir didelei dramai pastatyti, esamos visuomet prie scenos dekoracijos nebetiko, kurių pakakdavo vaidinamoms pjesėms ir k. Todėl aktoriai, atvykdami, atsivežė visą vagoną reikalingų dekoracijų: senovės pilims įrengti, karžygiams rūbus, šarvus ir kita.

Nedažnai toki vertingi veikalai tenka provincijai matyti, todėl, vertindami šį garbingą darbą, kuriuo duota progos visos Lietuvos provincijos miestams ir kariams matyti šį veikalą, primenantį garbingąją Lietuvos ir jos narsių karžygių praeitį, vilkaviškiai tinkamai įvertino. Ne tik gausiai atsilankydami perpildino visas vietas salėj, bet po vaidinimų dar apdovanojo aktorius gyvų gėlių buketais. Ir po vaidinimų, per pertraukas, kėlė vaidylos ovacijas.

Bendrai tenka pažymėti, kad šios Valstybės Dramos gastrolės Vilkavišky turėjo geriausio pasisekimo.

Aktoriai ir juos lydėjusieji asmens buvo priimti ir apgyvendinti artilerijos pulke. Čia jie gavo tinkamą prieglobstį, malonų priėmimą ir vaišingumą, kurio jie, lig šiol begostroliuodami, sako nebuve niekur patyrę.

Už šiuos vaidinimus kariai ir visuomenė dėkinga rengėjams ir aktoriams — laukdama dažniau panašių vaidinimų.

V. p. B. J.

9 p. L. K. Vytenio pulkas.

Pulko laikraštis „Tėvynės Gynėjas“. Šis pulko laikraštėlis įsteigtas Nepriklausomybės kare. Tai pirmas atgijusios Lietuvos pulkų laikraštis. 1930 m. gruodžio 14 d. pasirodė kuopose ir komandose naujas „Tėvynės Gynėjo“ numeris, Nr. 2 (41), su satiros skyriumi „Plunksnagraužis“. Laikraštėlis išleistas gražiai; spausdintas rašomąja mašinėle ir aplografu, 10 lapų, formatas — rašomojo popierio lapo dydis. Laikraštėlio didesnę dalį užima „Plunksnagraužis“. Pulko kariai šiame satiros skyriuje randa daug gardaus juoko. Todėl leidėjai turi pasisekimo jį platinant. Rimtoji laikraštėlio dalis irgi nepaskutinėje vietoje. Straipsneliai parašyti pusėtinai, o ir eilių nemaža yra įdėta. Reikia neužmiršti, kad laikraštėlyj straipsneliai rašyti tik kareivių.

Mirė.

1930 m. gruodžio mėn. 3 d. D-ro J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje nuo grifozinio plaučių uždegimo mirė Kauno m. ir apskr. komendantūros eilinis Antanas Matulis, kilęs iš Biržų apskr., Vabalninkų val., Paliepių km. Palaidotas Vabalninkuose.

Šiame numeryje randame sveikinimą laikraštėlio įkūrėjo ats. viršilos Arėjo (Leono) Vitkausko.

Senas „Tėvynės Gynėjo“ bendradarbis ats. vyr. pusk. Benjaminas Rumša, žinomas šių dienų „Kario“ bendradarbis slapyvarde Benerumša, irgi, prisiminęs senus „česus“, praleistus pulke, atsiuntė nemaža medžiagos su laišku vyteniečiams. Jis pasižada ir toliau nepamiršti savo pulko organo.

Šiam numeriui išleisti daugiausia padirbėjo vyr. pusk. L. Grigaitis.

7 pėst. ž. K. Butegeidžio pulkas.

Kino. 1930 m. gruodžio mėn. 13 d. pulko kareiviai buvo nuvesti į vietinį kino „Capitol“, kur buvo rodoma filma „Už spygliuotos užtvaros“. Ši filma vaizduoja vokiečių karo belaisvių gyvenimą didžiojo karo metu Prancūzijoje. Filma savo turiniu gana įdomi, ypač kareiviams, kur parodoma, kad kareivis yra visur linksmas, ir nelaisvėj būdamas. Dar buvo parodyta Ispanijoje mėgiamiausias žaidimas bulių kovos, kur žmogus vienas pats grumiasi su įpykintu jaučiu.

Iki šiol Klaipėdoj veikia keli kinai ir juose rodomos filmos buvo vokiškais parašais. Kadangi vokiškus užrašus dauguma kareivių neperskaito, todėl į kino visai neidavo. Dabar atsidarė naujas kinas, —kur yra rodomos filmos ir su lietuviškais užrašais, todėl šis kino ir yra labiau mėgiamas ir daugiau kareivių lankomas.

L. K-ckas.

Olimpija — Liepojus ir Spielvereinigung — Klaipėda 0:2

Po nepasisekusių rungtynių prieš K. S. S. Lietuvos meisterį, Spielvereinigung pakvietė iš Liepojaus buvusį Latvijos meisterį Olimpijos k-đą. Gruodžio m. 14 d. įvyko draugiškos futbolo rungtynės. Prie visai mažo žiūrovų skaičiaus, apie 150 žm. ir didelio vėjo, kuris kliudė žaidimui, pradėtos rungtynės. Pradžioj Spielvereinigung paima iniciatyvą į savo rankas ir ją išlaiko per visą žaidimo laiką. Olimpija dabartiniui savo laipsniu jau nebegali prilygti prie ankstybesnio. Turi daug naujų žaidėjų, kurie yra silpnesni už seniau žaidžiusius, todėl ir Spielvereinigung galėjo laimėti savo naudai 2:0. Abu golai buvo įmušti antrame puslaiky.

Vilkaviškio tunto skautų šventė.

Vilkaviškio skautai-ės šiemet sparčiu žingsniu žengia į priekį. Maža kalbamą — daug dirbama. Vikaviškyje yra dvi draugovės, būtent: L. K. Margio ir L. K-ės Gražinos. Berniukų dr.vei vadovauja skl. Antanas Sušinskas. Mergaičių dr.vei skl. Irena Barčiauskaitė. Dr.ves turėjo jau po ketelį sueigų, kurios buvo labai įdomios. Be galo daug buvo skilčių sueigų, nes dr-ves turi gabių skiltininkų, kurie sumaniai veda skiltis. Senai laukėme mes skautų ruošiamos šventės, kurios —vargais, negalais sulaukėme.

Iškilmės pradėtos 15 val. Gimnazijos rūmai pralinksmedėjo: kieme laksto žvalūs skautai, linksmi krykštauja, krečia šposus ir t. t. Pasigirsta dr-ko balsas. „Greitai visi vidun“. Subėga skautai gimnazijon, užlipa laiptais į antrą aukštą, ten kur yra graži salė, ir gražiai išsirikiuoja pasagos formoje. Įeina draugininkas ir mūsų gerbiamas svečias skt. V. Kviklys. Galingas šūkis: „Vis budžiu“ išsiveržia iš jaunuolių lūpų. Draugiškai pasveikinti nesitveriamame džiaugamu. Kandidatai skautai-ės duoda įžodį. Tyla. Monotoniškas dr-ko balsas. „Brangindamas savo garbę, aš pasižadu visomis jėgomis stengtis tarnauti Dievui ir Tėvynei“... Iš jaunu, bet galingų krūtinių, išsiveržia kartojamieji žodžiai. Po to vėliavos pagerbimas ir trumpas apibūdinimas įžodžio svarbės.

Įžodis baigėsi. Nuo šios valandos skautų brolija padaugėja 50-čia skautų-čių. Mūsų svečias pasako neilgą kalbą, reikšdamas norą, kad vilkaviškiai visiems būtų pavyzdys. Iškilimams pasibaigus prasidėjo linksmoji dalis.

Prasivėrė scenos uždangalas. Scenos gilumoje stovi skautas berniukas ir pasako porą eilių. Skautės nepasilieka. Suvaidino skautišką veikalėlį „Skautų egzaminuose“. Skautai, nenorėdami apsileisti skautėms, sutelkia vaidybinės jėgas „Juokų teatrą“ ir pastato skl. P. Sušinsko komedijėlę „Baisioji ranka“. Veikalėlis gerai pasisekė.

Pekl. V. Miliūnas.

Lenkai bėga mūsų pusėn.

Šiomis dienomis perbėgo mūsų pusėn Lenkų pasienio apsaugos korpo 24 Seinų bataliono II kuopos kareivis Tomčak Leonas. Perbėgėlis lenkas sakosi, kad jų kariuomenė labai „niedobrze“

Pilsudskis išvyko į užsienius.

Gruodžio mėn. 15 d. išvyko į užsienius lenkų karo reikalų ministeris Pilsudskis. Pilsudskis pro Vieną, Šveicariją, Prancūziją vyksta į Maderą. Jį lydi kariškas daktaras.

Karo reikalų ministerio pareigas, kol grįš Pilsudskis, eis pirmiausia viceministeris gen. Konarzewskis.

Apygardų fizinės kultūros centrai

Prieš du metus įsteigtoji „Lenkų valstybinė fizinio lavinimo ir karinio parengimo valdyba“ pirmoje eilėje griebėsi organizuoti įstaigas fizinės kultūros kadrai rengti, kad paskum, tam kadrai padedant, galima būtų plačiau varyti gyventojų karinį parengimą. Dabar yra įsteigta 12 fizinės kultūros apygardos centrų: Varšuvoj, Gardine, Vilniuje, Liubline, Lodzėje, Krokuvėje, Katovicuose, Poznanėje, Torne, Lvove, Peremyšliuje ir Liet. Brastoje. Šie centrai rengia sporto instruktorius kar. parengimo organizacijoms ir kariuomenei. „Valstybinė fizinio lavinimo ir karinio parengimo valdyba“ kasmet apygardų „centrų“ darbų planus peržiūri ir koreguoja. 1930—31 metams jiems duotos direktyvos organizuoti šiuos kursus:

1) Paruošiamuosius 4-ių savaičių kursus 30-čiai žmonių, karinio parengimo organizacijų ir spor-

to klūbų nariams. Šiuose kursuose turi būti paruošti kandidatai į fizinės kultūros instruktorių kursus.

2) Fizinės kultūros instruktorių kursai. Kiekvienas kursas 20 žmonių. Kursai truks po 8 savaites.

3) Atskirų sporto šakų instruktorių kursai, 30 asmenų kiekvienas. Kursai truks po 4 savaites ir iš eilės bus organizuojami šia tvarka: plaukiojimo, sporto žaidimai, boksas, sniegčiūžos, lengvoji atletika ir t. t.

4) Sporto žaidimų propagandos kursai. Šie kursai parengs ateinantiems metams kandidatus į sporto žaidimų instruktorius. Šie kursai 2-jų savaičių. Jie turi būti organizuoti po 2-jus 10 fizinės kultūros centruose. Į kiekvienus kursus bus parinkta po 20 asmenų.

Kariuomenės reikalams turi būti surengti šie kursai:

1) Gyventojų kariško parengimo 4-ių savaičių kursai liktiniams puskarininkiams. Šie kursai turi būti surengti po 2 kartu Varšuvoj, Vilniuj, Krokuvėj, Peremyšlyje ir Poznanėje. Kursų uždavinys pakartotinai pamokyti visą kadra užimtą gyventojų karišku parengimu.

2) Parengiamieji fizinės kultūros instruktorių kursai liktiniams puskarininkiams. Tokių instruktorių stoka kariuomenėje jau žymiai jaučiama. Kursai prasidės 1931 m. sausio 8 d. į juos kiekviena korpo apygarda pasiųs 15 žmonių.

Atskirai nuo vyrų kursų turi būti suruošti kursai moterims:

1) 6-ių savaičių kursai įvairių organizacijų ir sporto klūbų instruktoriams parengti. Kursai bus suruošti kiekviename fiz. kult. centre 30-čiai žmonių kiekvienai.

2) Atskirų sporto šakų 1 mėn. kursai Varšuvoj ir Krokuvėj. Kiekvienas kursas priims po 30 asmenų.

3) Sporto žaidimų propagandos kursai, moterų fizinės kultūros idėjai populiarizuoti. Kursai truks 2 savaites.

ISTORIJOS KEISTENYBĖS.

Feljetono tėvas.

Labai dažnai, galima sakyti, kasdien vartojame mes žodžius, visai nesuprasdami nei jos kilmės, nei istorijos. Jei kaimietis dažnai vartoja žodį jomarkas, nė kiek negalvodamas, kad jis vokiškos kilmės (Jahmarkt), čia gal nieko nuostabaus, todėl jis ir kaimietis.

Bet daug nuostabiau, kai daugelis feljetonistų visai nežino, kad žodis feljetonas savo kilme turi būti dėkingas pagarsėjusiam prancūzų žurnalistui ir romanistui Oktavui Felje.

Šis rašytojas gal šimtą metų atgal pirmasai įvedė į laikraštį „žemutinį aukštą“. Felje nė pats dar nežinojo, kad jis rašo feljetonus. Naują savo sugalvotą skirsnį jis pavadino „už linijos“.

Už linijos jis įvedė pasikalbėjimus su skaitytojais, kur paliesdavo pačias gyviausias tos dienos temas, dėdavo kritikos straipsnius, kartais apsakymėlius. Ši raštų rūšis veikiai prigijo. Dabar „feljetonai“ sudaro būtiną kiekvieno laikraščio dalyką. Feljetonu, kaip žinome, vadinami įvairūs beletristinio ar bendrai lengvesnio turinio dalykėliai, dažnai tos dienos temomis dedami žemutinėje laikraščio puslapių daly ir atskiriami stora juoda linija.

Derbi kilmė.

Daug galima būtų prirašyti feljetonų dėl įvairių tvirtai įsigalėjusių žodžių pasauliniame žodyne. Tuo tarpu pasitenkimsime kai kuriais įdomesniais žodžių darybos pavyzdžiais.

Daugelis ne tik Paryžiaus, Londono ir kitų miestų arklių lenktynių lankytojų, bet ir mūsų yra girdėję ir vartoja žodį derbi. Tačiau vargu ar kam į galvą atėjo, kad daugeliui tos arklių lenktynių rūšies vardą yra davęs lordas Eduardas Derbi.

Jis nė tik tą vardą davė, bet ir pačias lenktynes įvedė. 1780 m. per Sekmines jis pirmą kartą Epsome surengė raitųjų lenktynes. Po keleto metų jis buvo pakviestas į Paryžių, kad čia vadovautų derbi. Jis pagarsėjo ir jam sekėsi ligi pat 1789 metų revoliucijos.

Tų pat metų rugpiūčio mėn. pradžioj ginkluotų „patriotų“ minia įsiveržė į Lonšano lenktynių lauką ir suėmė visus arklius „revoliucijos reikalams“. Kai lordas Derbi mėgino protestuoti, jį apdaužė ir nuvedė į artimiausį postą. Jis buvo išvadotas iš „revoliucinės milicijos“ tik tai Anglų vyriausybei įsikišus.

Po to lordas Derbi ligi savo mirties (1834 metų) boikotavo Prancūziją.

Boikotas.

Žodžio boikotas tuomet dar visai nebuvo pasaulio žodyne. Jis radosi daug vėliau — XIX amž. gale — ir savo pradžią gavo nuo kapitono Dženso Boikoto.

Kapitonas, 1875 metais išėjęs į atsargą, nuomojo Irlandijoje didelį žemės plotą, kurį jau nuo savęs mažesniais sklypais išnuomodavo apylinkės valstiečiams. Tuos valstiečius žiauriai spausdavo ir visoj apylinkėj buvo išgarsėjęs kaip žiauriausias žmogus.

1880 m. Irlandijos Valstiečių Sąjunga nutarė „boikotuoti“ (kaip dabar kad pasakytumėm) kapitoną Boikotą. Į visus kaimus buvo išsiųstas įsakymas, kad niekas jokių sandėrių su juo nedarytų, nieko jam neparduotų ir nieko iš jo nepirktų.

Geležinkelių tarnautojai atsisakydavo priimti vežti jo produktus, visi tarnai jį apleido, niekas nebenorėjo jo galvijų prižiūrėti, o kai užsidegė svirnas su grūdais, niekas kaimynų nė pirštu nepajudino, kad gesintų gaisrą. Visi tik rūpinosi, kad jų trobesiai neužsidegtų nuo lekiujančių kibirkščių.

Kapitonas Boikotas ilgiau nebepakėlė tokio baisaus boikoto ir, viską pametęs, išsikraustė į Londoną.

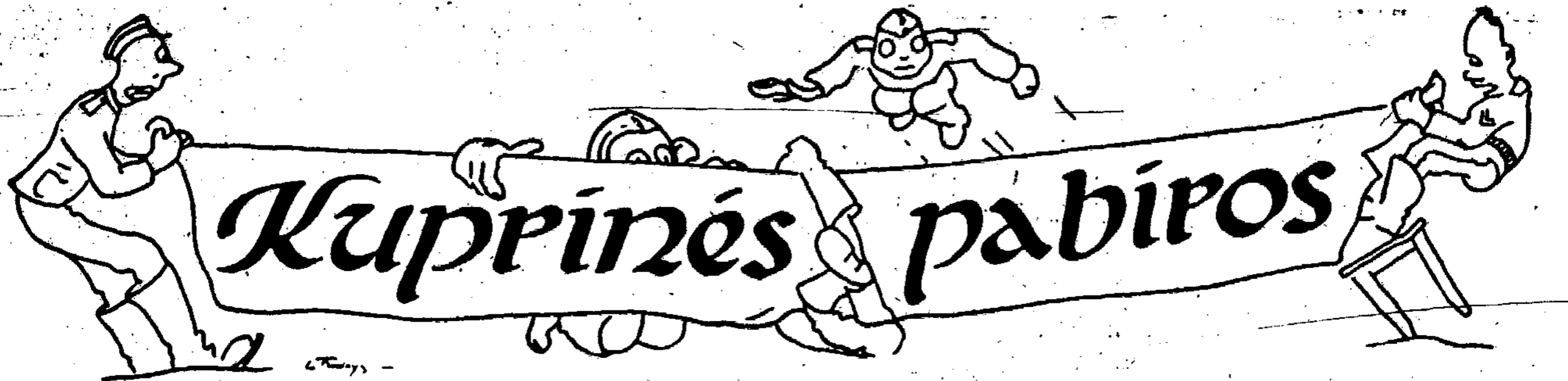
Mansardų genijai.

Alfredas Miusse rašė, kad Prancūzijos genijus auga ir bręsta Paryžiaus namų mansardose. Tatai rašydamas, jis turėjo galvoj studentus, nepripažintus poetus, dailininkus, artistus, muzikus ir kitus, kurie vargo ir skurdo yra priversti glaustyti mansardose, t. y. po pačiu stogu, kuris „vasarą taip įkaista, kad po jo, lyg šiltadaržy agurkai, greitai prinokdavo jaunieji talentai“.

Mansarda buvo laikoma būtinu genijaus etapu. Per tokius etapus yra praėję visi didieji rašytojai, poetai, pradedant Zolia, Dodė ir baigiant Verlenu ir tuo pat Alfredu Miusse.

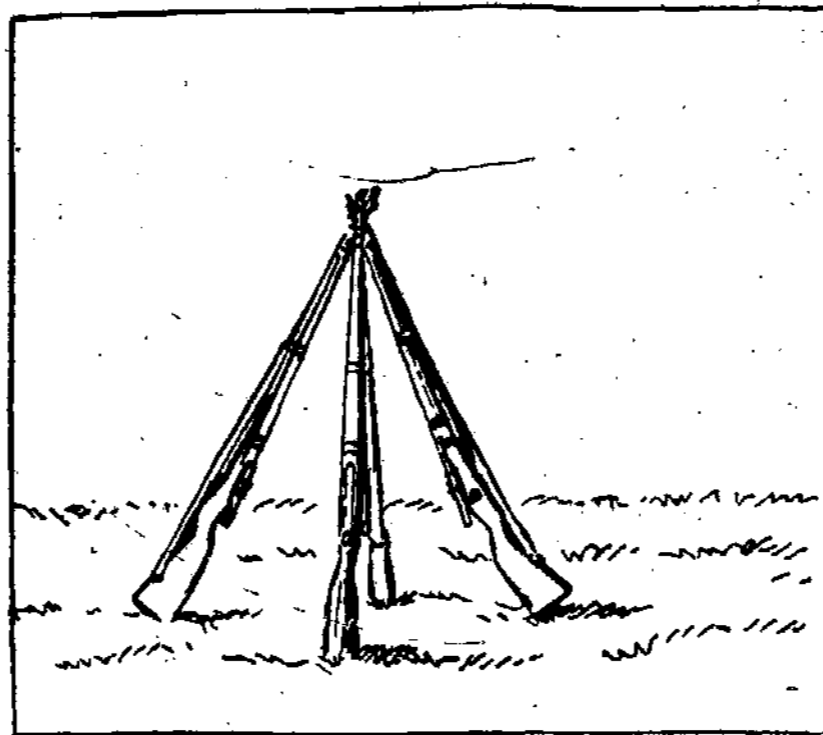
Syrano de Beržerako autorius, Edmonas Rostanas, jaunatvėj tyčia pabėgo iš turtingų savo tėvų namų, kad tik tai, nors keletą mėnesių, pagyventų mansardoj — šitame garbės šventyklės prieangy.

Tačiau tik kurie-ne-kurie iš tų, kurie šitą prieangį praėjo, žinojo, kad jam vardą davė Liudviko XIV rūmų architektas Julius Mansardas. Tik jo sumanymu Paryžiaus namų aukštus pradėjo taisyti, kad jie tiktų gyventi ir galima būtų išnuomoti beturčiams.

Dabar virto tokis laikas.

Dabar virto tokis laikas,
 Skaito knyga jau ir vaikas.
 Negana skaityti knyga,
 Nors įdomia ir naudinga;
 Bet žinoti tur kiekvienas,
 Kur jau badas, kur naujienos,
 Kur autobusas apvirto,
 Ar į ausį kas kam kirto.
 Šitą viską tu žinosi,
 Jeigu laikraštį skaitysi.
 Tiktai lito nega lėki,
 Nueit paštan netingėki.
 Ir tu laikraštį geriausi,
 Visiems metams už tai gausi,
 Kokį nori pasirinksi,
 Ir dar kitam tai papirši.
 Keno sūnus, ar tai brolis,
 Ar jau mylmas bernelis,
 Karo prievolę atlieka,
 Tai tam būtų jau už „grieką“:
 Karių laikraščio geriausio,
 Ir palyginant pigiausio,
 Neskaityti dar lig šioliai,
 Būt negražu, brangūs broliai!
 Ten tu rasi daug žnelių
 Ir malonių sau dainelių,
 Karo mokslo įdomiausio,
 Paveikslėlių ten gražiausių.
 Ten „Kuprinės pabirose“
 Rasi Petra storanosį
 Ir Onutės laišką gražų,
 Ką ji rašo ten iš Kražių.
 Taigi, vyrai, maž au gerkit,
 Verčiau „Kari“ išrašykit.
 Jis lankys kas savaitėlę,
 Ir nušves visą grintelę.
 Ten močiutė išvis sūnų,
 Gražų vyrą, kaip bijūną.
 Kaip jis mokos, manevruoja,
 Linksmas dainas kaip dainuoja.

Ras Marytė savo Ioną,
 Gražiai jo'anti uloną.
 Ir Onutei bus daug „strioko“,
 Matys Jurgį gusarioku.
 Jis aprašo mūs kautynės,
 Pi mas kovas dėl Tėvynės.
 Kaip mūs broliai priešą vijo,
 Su plieniniu kalaviju.
 Kaip jie vargo ir kentėjo,
 Kol jiems saulė užtekėjo.
 Brangų kraują kaip jie laistė
 Kol atgavo tautos laisvę.
 Visko rasi, ko kam reikia,
 Nes kas skaitė, tas nepeikia,
 Daug tau gero pasakys,
 Nuostabiausias tas „Karys“.
 Ar tai vargas ar nelaimė,
 Atsitiko kokia baimė, —
 Tikrai tave nuramins
 Įdomus s mūs „Karys“.
 Jis žinių kokių tau reikia,
 Viską šitą smulkiai teikia,
 Kareivėlių laikraštys,
 Linksmo veido tas „Karys“.
 Kaip mūs priešai buvo vyti,
 Viskas tenai įrašyta,
 Jeigu nori tai matyt?
 Turi „Kari“ tuoj skaityt!
 Jisai tinka gaspadoriui,
 Šiaučiui, kriaučiui ir gaboriui.
 Visi skaito, kas tik gali,
 Ir tai nemeta į šalį.

Visi skaito išstjuose,
 Ar tai mieste, ar kaimuose.
 Kas jau skaitė, tas skaitys,
 Nes juos lanko jau „Karys“.
 Taigi, vyrai, daug nelaukim.
 Tik į paštą ties ai traukim,
 Už aštuonis tai litus,
 Lankys „Karys“ per metus.

Pratašius.

„Kariui“.

Sveikas! jau dvylika metų gyvavęs,
 Mylimas drauge, „Kary“!
 Sveiks! be perstogės tiek daug
 mums davęs,
 Tiek visko turėjęs savy!
 Pradžioj tu visiškai prastai at-
 rodei,
 Kaip ir visa Lietuva;
 Dvasioje betgi galiūnas buvai
 tu, —
 Kaip ir kariuomenė mūsų pirma.
 Laikui vis bėgant, tu augai stip-
 rėjai,
 Žinios ir straipsniai plėtojos nuo-
 lat;
 Tavo skaitytojams tu negailėjai
 Visko, ką tikrai turėjai savyj.
 Dvylika metų jau stiprinai
 dvasią,
 Jėgas sukaupeš, vaikų Lietuvos.
 Dvylika metų tu koveisi drąsiai
 Su bangoms žalingos tamsos.
 Daug ligi šiolei lankei tu lietuvių,
 Daug nūnai tave jau skaito ir
 džiaugias,
 Bet dar daug yra pirkių, kaip ir
 buvo,
 Kur tu nesi niekuomet dar įžengęs.
 Linkiu, „Kary“, tau nuo Metų
 Naujųjų,
 Draugu patapti lietuvių visų,
 Kad nebeliktų visoj Lietuvoj
 Pirkių be tavęs — tamsių ir
 niurių.
 Tau gi padėti, manau, mielu noru,
 Tavo skaitytojai stos —
 Ir prie progos, tartum susitarę,
 Tavo garbingą vardą plėtos.
 Linkiu sėkmingai lavint lietu-
 vius,
 Straipsnių naudingų teikt ir ži-
 nių;
 Stiprinti dvasią kovoje už būvį,
 Stiprinti dvasią prieš žygį į
 Vilnių!

Jonas Klajūnas.

Nauji leidiniai.

MOKYKLA IR GYVENIMAS 7 — 8 (80 — 81) nr.

ŪKININKO SKAITYMAI 7 nr. Italija. Kuo ji buvo ir yra pasauliui, kaip kovojo dėl laisvės ir tautos vienigumo ir kaip dabar tvarkosi „Pažangos“ b-vės leidinys. Kaina 30 lt.

ŽMOGUS, KURIS BUVO KETVIRTADIENIU. G. K. Čestertonas. Romanas. Vertė H. B. ir J. P. „Naujo žodžio“ b-vės leidinys. Kaunas 1930 m. Kaina 2 lt.

KALNAS ATSISKYRĖLIS Mayne Reid. Romanas, Kaunas, 1930 m. Sukrauta „Sakalo“ b-vėj. Kaina 3 lt.

JAUNOSIOS LIETUVOS KALENDORIUS 1931 m. Kaina 75 ct.

LIETUVOS MOKYKLA 11 nr.

5000 ALKANŲ VYRŲ P. Herm. Fischer S. V. D. Laisvai vertė K. Zajančauskas M. J. C. Marijonų Vienuolijos leidinys. Marijampolė 1931 m. Kaina nepažymta.

E. Ramond. RUDOLFO VALENTINO GYVENIMAS IR MEILĖ. Vertė A. Barčius, 162 psl., kaina 2,5 lt., „Baranto“ leid. Vertė A. Barčius, 162 psl., kaina 2,5 lt., „Baranto“ leid.

Veikalo turinį sudaro keistoka tvarka sudėstyti garsiojo kino „žvaigždės“ Valentino gyvenimo ir jo meilės aprašymai. Čia viskas pakriku — kaip ir paties artisto gyvenimas.

Jaunas italas, Rudolfas Guljamini, kupinas vaizduotės ir nerūpestingumo, Venecijos, Paryžiaus, ir Montekarlo ištaingiuose pasilinksminimuose visą tėvo palikimą prašvilpęs, atvyksta į Ameriką. Čia jis nori laimę rasti.

Dolerių šaly šis vyras nenusivokia, kaip pradėti gyventi ir — varo po senovei — apsigyvena brangiam viešbuty, lanko naktines kavines ir kabaretus ir taip išmėto visus savo pinigus. Vėliau perkenčia visą naujai atvykusio emigrantų vargą: būna restorano indų plovėju, elgeta, šveicorium... Pagaliau prisitaiko prie vienos šokėjų trupės. Čia pajunta savy artistinius gabumus ir dideliu vargu patenka į Holyvudą. Iš pradžios dirba kaip statistas, o vėliau lieka didele kino garsybe.

Pasiekus „žvaigždės“ garbę, Valentina apgaubia turtai, pagarba, o su jais ir moterų meilė. Gyvena platų, be mažiausios taupumo žymės gyvenimą. Veda bent dvi žmonas, su kuriomis išsiskiria ir rengiasi vesti trečią kartą, tik — nebesuspėja: padarius apendicito operaciją, kyla komplikacijos ir Val. miršta.

Tai ir visas veikalo turinys. Nėra nieko, kuo būtų galima grožėtis bei pasimokyti. Be to, knygos vertimas sunkokas ir daug korektūros klaidų.

I. J.

Galvosūkis I nr.

(vertin. 1 tašku.)

Koks šių ponų užsiėmimas?

Pranas Tisa

Joselis Pukuva

Iš vizitinių kortelių raidžių atspėti užsiėmimą.

Ivairenybės.

Šis tas apie knygas.

Seniausia pasauly knyga yra vad. „Prisse Papyrus“. Ji rasta viename karste, kasinėjant Tebų miesto griuvėsius. Mokslininkų spėjimu, ši knyga esanti parašyta 3350 metais prieš Kristaus gimimą. Knyga dabar randasi Paryžiaus Tautos Bibliotekoj.

Didžiausia pasauly knyga yra anatomijos atlasas Vienoje, valstybinėje pramonės mokykloje. Atlasas turi 1 mtr. 90 cm. ilgio ir 90 cm. pločio. Jis buvo spausdinamas 7 metus.

Mažiausia pasauly knyga yra išspausdinta Paduos mieste Italijoj. Ji yra 10 mm. ilgio ir 6 mm. pločio; knyga turi 208 puslapius.

Sunkiausia pasauly knyga yra „Itakos istorija“. Knyga sveria 48 kilogramus.

Brangiausia pasauly knyga yra Gutenbergo Biblija, turinti vos 48 eilutes. Už ją prieš keletą metų vienas daktaras užmokėjo 1.300.000 markių (3 milijonai 120 tūkst. litų).

Labiausiai išsiplatinusi pasauly knyga yra irgi Biblija. Ji išversta į 630 kalbų bei tarmių.

„Pasaulio stogas“.

Vidurinėj Azijoj yra aukštas plokščiakalnis (apie 4000 metrų aukščiau jūros paviršiaus) Pamir'as, vietos gyventojų tadžykų vadinamas „Bam-i-dunia“, kas reiškia „Pasaulio stogas. Šiame Dievo užmirštame krašte gyveną tadžykai ir kirkizai laikosi labai keistų papročių. Štai keletas faktų, patiektų neseniai ši kraštą tyrinėjusios ekspedicijos.

Prie didžiojo kelio, einančio į Kiniją, yra miestas Oš. Miestas ne tik grynai aziatiškas, bet viduramžių pobūdžio. Čia yra uola, gyventojų laikoma šventa. Kasdieną prie šios uolos prisirenka maldininkų minios. Moterys, norėdamos pasigydyti nuo moteriškų ligų, turi nuo šios, tūkstančių pirmtakūnių nušlifotos uolos, nušliaužti žemyn. Tam tikros dienos paskirtos vyrams „gydyti“. Vyrai, nušliaužę žemyn, pasveiksta nuo vidaus ligų. Vienoje uolos pusėje yra „šventas įdubimas“. Į ją įkišus galvą, kaip vyrams, taip moterims „gelbsti“ nuo visų galvos ligų.

Tadžykų dievas yra Aga-Chan. Jis stovi Izmalio sektos priešakyje. Ši sekta ji laiko gyvu dievu, nes jos nuomone, jame gyvenanti visų pranašų dvasia. Tačiau nereikia manyti, kad Aga-Chan yra koks nors tamsus žynys ar burtininkas. Jis yra gerai apšviestas žmogus, moka keletą Europos kalbų, ir... yra baigęs Oksfordo universitetą (Anglijoj). Dažnai šis „dievas“ važiuoja pasižmonėti į Paryžių. Bet nežiūrind, kad jis yra visai europėjiškos, kultūros žmogus, savo tikintiesiems visai nesistengia šią kultūrą įskiepyti. Kasmet tikintieji jam atiduoda 1/10 dalį savo derliaus bei pajamų.

Tadžykų vestuvių ceremonijos tokios. Jaunas vaikinai, išrinktas pajauniu, atneša išanui (kunigui) lėkštę sriubos, kurioje plaukioja gabalai mėsos. Išanas, pažiūrėjęs į sriubą, spiauna į ją. Pajaunys, uždengęs lėkštę, nuneša jaunavedžiui; šis suvalgo mėsos gabaliukus, o į sriubą prispiauna. Sriuba nešama jaunajai, kuri būtina turi jos šiek tiek suvalgyti. Tada jaunimas jai pakelia nuo veido uždangalą ir prasideda jaunosios išpirkimas iš tėvų. Po to įvyksta pietūs, šokiai, dainos ir vestuvių ceremonijos baigiasi.

Kirkizai vesdamiesi turi už žmoną jos tėvams sumokėti vadinamą „kalym'ą. Jis būna nemažas ir dažnai prašoka šimtą jaučių ir avinų. Pagal papročių teisę, žmona negali pamesti vyro, nors jis būtų ir labai blogas, jei jos tėvai nesugrąžina vyrui „kalym'o“. Bet vyras gali išvaryti žmoną, kada tik nori, tik tuo atveju nustoja teisės atgal gauti „kalym'ą“. Vedusieji skiriasi čia labai retai.

Visus senus ir netinkamus darbui žmones, kirkizai užmuša. Paliekamas tik seniausias kaime senis, kaip giminės galva. Nors jis ir negali dirbti, bet maitinamas, tačiau gyventi jis turi gatvėje su šunimis.

Pamiso gyventojai nežino nei cukraus nei arbatos ir net gi druskos. Retai parsigabena iš už kalnų miltų. Alkoholinių gėrimų taip pat neturi.

Čia ir gamta nepaprasta. Vienas keliautojas pastebėjo, kad sausio mėn. iš ryto 7 val. buvo oro temperatūra 37° Cels. šalčio, o dieną 1 val. toj pačioj vietoj 15° C. šilumos. Kadangi kraštas yra aukštai jūros paviršiaus, tai vanduo verda jau prie 86° Celsijaus. Todėl virti valgi čia reikia daug mokėjimo ir vargo.

Ar žitote, kad...

Kalifornijoje vienas milijonierius pastatė paminklą žmonijos motinai Ievai.

Pietų Amerikoje vienas fermeris pastatė puikų paminklą savo karvei.

Zalti naftalino milteliai yra gaminami iš juodos anglies.

Bulgarijos sostinėje Sofijoje įvyko papirosų rūkymo rungtynės, kuriose dalyvavo 373 asmenys. Rungtynėse čempiono vardą laimėjo Boris Casioff, kuris per 10 valandų išrūkė 144 papirosus. Jėgoms palaikyti kiekvieną valandą gerė po puoduką stiprios kavos.

Geriausios pasaulio bėgėjos yra Meksikos indiečių giminė Tarahumare. Yra žinomi atsitikimai, kad iš šių indiečių yra nubėgę be sustojimo 280 klm. Šių indiečių senuoliai buvo Actekų karalių pasiuntiniai. Dabar šie indiečiai naudojami užvaryti laukinius arklius.

Romos miesto ribose yra 20.000 fontanų. Tokio didelio fontanų skaičiaus nė vienas miestas pasaulyje neturi.

Dabartinis sveikinimosi būdas — nusiimant kepurę ir paduodant ranką, yra dar visai nesenas: tik nuo XVI amžiaus. Iki tol buvo sveikinamasi prisilietėjant ranka prie kepurės, panašiai, kaip dabar sveikinasi kariuomenės. Labai originališkai buvo sveikintasi XIV — XVII amž. Prancūzijoje su moterimis. Kiekvienas vyras, sveikindamasis su moterimi, turėdavo ją pabučiuoti. Paprasti žmonės bučiuodavo į veidus, o bajorai — į lūpas. Toks sveikinimosi būdas dažniausiai vienai ar kitai pusei būdavo nemalonus ir todėl ilgai neišnyko.

1931 m. Londone

„KARĮ“

galės gauti pirkti

pas mūsų agentą J. Naujokaitį Nr. 3 White's Gardens Planet Str. Commercial Road, E.J. London, England.

XI
METAI

Karo mokslų žurnalas

„Mūsų Žinynas“

eina kas mėnuo.

Prenumerata met. 35 lt.; kariams (ir atsarginiams) ir šauklams 25 lt. Užsieny 50 lt.

Redaguoja plk. lt. Vytautas Steponaitis. Leidžia Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius.

Adresas: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.

MES IŠGELBĖSIME

Tamstas nuo spuogų, dedervinių bei visų kitų odos ligų savo nuostabiai veikiančiu

FLORANCE'Ų

boro timolo
m u i u

Pavadinimas „Florance“ jau garantuoja pasisekimą. Saugokitės padirbių.

Higiena - sveikatos sargas

Ligi šiam laikui geriausias higienos mokslui lietuvių kalba vadovėlis yra dr. S. Abramavo pradedamasis higienos kursas. Redagavo d-ras Žemgulys. Piešiniai tekste. Kaina sumažinta iš 4 lt. į 3 lt. Reikalaukite knygynuose arba iš leidėjo

„Švyturio“ B-vės

KAUNAS
KESTUČIO, 36.

„KADIN“

m u l i a s

naikina galvos pleiskaną, pašalina nemalonią niežėjimą ir apsaugo galvos odą nuo įvairių ligų.

Gaunama visose vaistinėse.

Gripo pavojus

dabar labai didelis. Visur pilna šitos ligos mikrobu. Nepamirškite, kad tikriausia priemonė apsisaugoti nuo to pavojaus yra pastilės

Salde „Sanitas“
Pastilės Salde

apsaugo taip pat nuo slogos, nušalimo ir gerklės ligų.

P. Šileika, Kaunas, Ukmergės pl. 149

Primu vyrų ir moterų batų įvairiausių užsakymus. Taip pat dirbami ir specialūs ortopediniai. Kainos prieinamos. Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai.

Buv. Brol. Šmidtų

Kaunas - Šančiai Tel. 30 - 50 įst. 1879 m.

Fabrikas išdirba: vinius, spynas, raktus ir t. t. Liejykloje gamina: cinkuotus kibirus, prosus ir kitus ūkininkų reikmenis.

Vėjas, sniegas ir šaltis

išdžiovina Jūsų odą ir dėl to ji trūksta, pleišėja ir prieš laiką atsiranda veido raukšlės. Dėl to žiemos metu, daugiau negu kitais metų laikais, reikia prausti tikrai

A. Mogilevskio ir sūnaus perriebintu

Boro – Timolo muilu

kuris, turėdamas tam specialių riebalų, daro Jūsų veido odą minkštą ir švelnią. Saugokitės padirbimų! Padirbinėti galima tik pavadinimą, bet jokių būdų ne kokybę. Verčiau dar keletą centų, bet už tai turėsite pirmiausią ir geriausią

A. Mogilevskio ir sūnaus Boro-Timolo muilą.

Leista Sveikatos Departamento Nr. 6075.

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operacijos.

Lietuvos

Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

Gerlausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigus

ŪKIO BANKE

Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nuosimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste.

Paskutinės
Paryžiaus naujienos

Kvepalai ir pūdra

„5 Fleurs“

(5-ių gėlių kvapas)

firmos

Forvil, Paris.

Reikalaukite visur!

Šventėms geriausia dovana.

Kas neatsimena

prieškarinių laikų kvėpalų ir odekolonų

„Nakties karalienė“

Aukštai gerbiamos ponios gali vėl gauti prieškarinių kvėpalų, markės

„Nakties karalienė“

Reikalaukite visose aptlekosose ir valstų krautuose

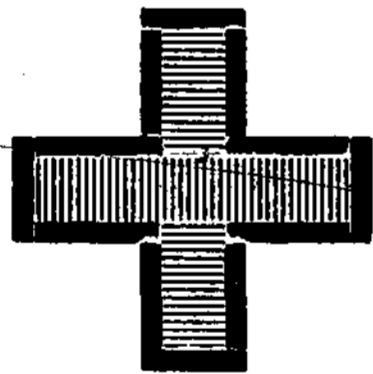
Parfumerija „Stella“

Kaunas.

Lietuvos

Raudonojo

Kryžiaus

XVIII

Loterijos

2-os

klasės lošimas
1931 m. sausio 4 d.

„Mūsų Kiaulytės“

Milteliai „Mūsų Kiaulytės“ padidina kiaulių odumą, apsaugo nuo ligų, ypač kiaulių ligų, nes turėdami savyje fosforines kalkes, tinka prieaugliui (parseliams) ir paršingoms kiaulėms. Kiaulės, gaudamos miltelių „Mūsų Kiaulytės“, greit nusipeni.

Milteliai „Mūsų Kiaulytės“ parduodami visose vaistinėse, žemės ūkio draugijose ir kooperatyvuose po 1 lt. 50 centų už pokelį. Vartojimo būdas nurodytas ant įpakavimo.

Pirkdami atminkite pažiūrėti ant įpakavimo, kad būtų pažymėta Laboratorija „Vaistija“, savininkai: Akc B-vė „GerMaPo“, Kaune.

Ūkininkai ir agronomai, išmėginę ir vartoję miltelius „Mūsų Kiaul.“, prisiunčia daugybę padėkos laiškų už puikius miltelius.

Jau metas

užsiprenumeruoti

KARYS

jei norima savo laiku gauti

Gražų sieninį kalendorių!

ateinantiems

1931

metams

Nesivėluokite!

Kalendorius

kaip „Kario“ priedas
bus duodamas

tik metiniams prenumeratoriams